

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง แนวทางการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน: กรณีศึกษาผู้นำชุมชนในพื้นที่สถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อต่อไปนี้

1. พื้นที่ชุมชนในเขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข
2. แนวคิดเกี่ยวกับอาชญากรรม
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน
4. บทบาทของผู้นำชุมชนในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
5. การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในชุมชน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พื้นที่ชุมชนในเขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข

1. ประวัติความเป็นมา (สถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข, 2548 ข, หน้า 1-2)

ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีชายหาดบางแสนเป็นสถานที่ท่องเที่ยวพักผ่อนที่สวยงามเป็นที่รู้จักของประชาชนมาเป็นเวลาช้านาน จึงมีชาวไทยและชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาพักผ่อนท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากโดยตลอด ประกอบกับชายหาดบางแสนมีการปรับปรุงทัศนียภาพที่สวยงาม มีการปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคในด้านบริการต่าง ๆ บางแสนจึงขยายตัวและเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ทำให้ประชากรเพิ่มจำนวนมากขึ้น ปัญหาที่ตามมาด้วยความเจริญคือปัญหาอาชญากรรมในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้นตามไปด้วย แต่เดิมเมื่อมีปัญหาหรือความขัดแย้งกันประชาชนต้องเดินทางไปแจ้งความ ร้องทุกข์ที่ สถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี ซึ่งมีระยะทางห่างไกลทำให้ไม่ได้รับความสะดวก ต่อมาเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2516 กระทรวงมหาดไทยได้อนุมัติให้กรมตำรวจจัดตั้งสถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุขขึ้น โดยมีนายตำรวจระดับรองสารวัตรเป็นหัวหน้าสถานี มีพื้นที่รับผิดชอบพื้นที่รวม 4 ตำบลคือ ตำบลแสนสุข ตำบลอ่างศิลา ตำบลเหมือง และตำบลบ้านบึง ในช่วงแรกที่เริ่มจัดตั้งสถานีตำรวจแห่งนี้ยังไม่มีอำนาจในการสอบสวนคดีอาญา ต่อมาเมื่อในวันที่ 1 ตุลาคม 2527 กระทรวงมหาดไทยจึงได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้สถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข มีอำนาจสอบสวนคดีอาญาและคดีจราจร การบังคับบัญชาแยกจากสถานีตำรวจภูธรเมืองชลบุรี

2. สภาพโดยทั่วไป

ตำบลแสนสุข ตำบลอ่างศิลา ตำบลบ้านปึก และตำบลเหมือง อำเภอมือ จังหวัดชลบุรี เป็นในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข มีอาณาเขตกว้างมีการเปลี่ยนแปลง ความรู้กับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ มีการกระจายตัวของประชากรตลอดจนระบบสาธารณูปโภค และการคมนาคมมีความสะดวก

สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปของตำบลแสนสุข และตำบลอ่างศิลาพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวมีชายหาดบางแสน หาดวอนนภา แหลมแท่น เขาสามมุก พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำทางทะเล และชายทะเลบริเวณอ่างศิลา เป็นแหล่งท่องเที่ยวพักผ่อนของประชาชน โดยเฉพาะในช่วงวันหยุดราชการหรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ จะมีประชาชนเดินทางเข้ามาพักผ่อนท่องเที่ยวจำนวนมาก ประกอบกับมีสถานศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข ปัจจุบันมีนิสิตและนักศึกษาที่ศึกษาจำนวนมากที่พักอาศัยอยู่ภายในมหาวิทยาลัย และพักอยู่ที่หอพักบริเวณรอบมหาวิทยาลัยบูรพา

สภาพโดยทั่วไปของตำบลบ้านปึก และตำบลเหมือง ตั้งแต่เดิมส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตร แต่ในสภาพปัจจุบัน จากการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจของตำบลแสนสุข และตำบลอ่างศิลาจึงทำให้พื้นที่ของตำบลบ้านปึก และตำบลเหมือง มีการก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมากธุรกิจเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย บ้านเช่า ห้องแถว และหมู่บ้าน พื้นที่จึงกลายเป็นแหล่งที่อยู่อาศัย และโรงงานอุตสาหกรรม

สถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข ตั้งอยู่เลขที่ 9 ถนนบางแสนสาย 2 ตำบลแสนสุข อำเภอมือ จังหวัดชลบุรี พื้นที่ตั้งที่ทำการของสถานีมีจำนวน 4 ไร่เศษ อยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัดชลบุรี ประมาณ 13 กิโลเมตร มีพื้นที่รับผิดชอบประมาณ 43.30 ตารางกิโลเมตร

ทิศเหนือ	ติดกับตำบลเสม็ดและตำบลห้วยกะปิ อำเภอมือ จังหวัดชลบุรี
ทิศใต้	ติดกับตำบลบางพระ อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี
ทิศตะวันออก	ติดกับตำบลห้วยกะปิ อำเภอมือ จังหวัดชลบุรี
ทิศตะวันตก	ติดกับทะเลอ่าวไทย เป็นแนวชายตลอดชายหาดบางแสน

3. จำนวนประชากร (สำนักงานทะเบียนอำเภอมือชลบุรี, 2548)

พื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข จำนวน 4 ตำบล ประกอบด้วย หมู่บ้าน จำนวน 15 หมู่บ้าน ชุมชนจำนวน 10 ชุมชน ประชากรรวมจำนวน 54,652 คน ประชากรแฝงประมาณ 31,500 คน เนื่องจากเป็นสถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัยบูรพา และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวประชาชนนิยมมาท่องเที่ยวพักผ่อนเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะวันหยุดราชการ

4. การเติบโตทางเศรษฐกิจ

4.1 โครงสร้างทางเศรษฐกิจและรายได้ประชากร พื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข มีแหล่งท่องเที่ยว สถานศึกษา และที่พักอาศัย ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย เศรษฐกิจโดยรวมจึงขึ้นอยู่กับภาคพาณิชย์กรรม กิจกรรมการค้าตั้งอยู่หนาแน่นบริเวณตลาดหนองมน ชายหาดบางแสนและอ่างศิลา จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาบางแสนประมาณปีละ 3,000,000 คน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยประมาณ 400 บาทต่อคน จึงทำให้เศรษฐกิจเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ยังมีอาชีพอื่น ๆ ที่เสริมสร้างเศรษฐกิจของชุมชน คือ อาชีพประมง ทำสวนมะพร้าว ฟาร์มกุ้ง และกิจกรรมเกี่ยวกับการบริการด้านการท่องเที่ยว

4.2 การเกษตรกรรม พื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข เดิมเป็นชุมชนเกษตรกรรม มีการเพาะปลูกและทำการประมงเป็นหลัก ปัจจุบันสภาพชุมชนเปลี่ยนไป ทำให้การเกษตรกรรมลดลงไปอย่างมาก อาชีพเกษตรกรรมที่ยังอยู่ในชุมชน ได้แก่ การประมง การเพาะเลี้ยงหอยชาวยังอยู่บริเวณแหลมแท่นต่อเนื่องไปจนถึงเขตตำบลอ่างศิลา

4.3 การพาณิชย์กรรมและการบริการ

4.3.1 สถานประกอบการด้านพาณิชย์กรรม มีสถานบริการน้ำมัน 4 แห่ง ห้างสรรพสินค้า 1 แห่ง และตลาดสด 2 แห่ง

4.3.2 สถานประกอบการเทศพาณิชย์ มีท่าเทียบเรือ 4 แห่ง โรงฆ่าสัตว์ 2 แห่ง สถานขนานูบาล 2 แห่ง และธนาคารพาณิชย์ 10 แห่ง

4.3.3 สถานประกอบการด้านการท่องเที่ยว มีโรงแรม 14 แห่ง รวมจำนวน 241 ห้อง เกสต์เฮาส์ 25 แห่ง จำนวน 410 ห้อง

4.4 การอุตสาหกรรม มีโรงงานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข จำนวน 72 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นโรงงานที่ตั้งกระจายอยู่ทั่วไป ได้แก่ โรงงานหลอมเหล็ก โรงงานทำเฟอร์นิเจอร์จากไม้ยางพารา โรงงานผลิตน้ำแข็ง โรงงานสร้างซ่อมเครื่องยนต์ และโรงงานผลิตน้ำปลา

4.5 การท่องเที่ยว เป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจอย่างมาก เนื่องจากทำรายได้ให้ประชาชนในท้องถิ่น สร้างงาน สร้างอาชีพ ตลอดจนช่วยกระตุ้นให้เกิด การลงทุนในด้านต่าง ๆ มากมาย เช่น โรงแรม บ้านพักตากอากาศ และร้านอาหาร ในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนโดยทั่วไป คือ สถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล หาดบางแสน หาดวอนนภา แหลมแท่น เขาสามมุข ตลาดหนองมน และตลาดอ่างศิลา

5. การปกครอง

พื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข แบ่งการปกครองออกเป็นเทศบาล จำนวน 2 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 1 แห่ง คือ

5.1 เทศบาลเมืองแสนสุข ปกครองและรับผิดชอบตำบลแสนสุข และตำบลเหมืองบางสวน

5.2 เทศบาลตำบลอ่างศิลา ปกครองและรับผิดชอบพื้นที่ตำบลอ่างศิลา และตำบลบ้านปึก

5.3 องค์การบริหารส่วนตำบลเหมือง ปกครองและรับผิดชอบพื้นที่ตำบลเหมือง

6. สถานภาพกำลังพลของสถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข

สถานภาพกำลังพลของสถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข ณ เดือน เมษายน 2550 สถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข มีกำลังพลอัตราอนุญาต จำนวน 171 นาย แบ่งออกเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร 21 นาย นายตำรวจชั้นประทวน 150 นาย รับผิดชอบพื้นที่จำนวน 4 ตำบล เนื้อที่ประมาณ 43.30 ตารางกิโลเมตร อัตราเฉลี่ยเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อประชาชน เท่ากับ 1 : 503

7. พื้นที่ชุมชนในเขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข ชุมชนในพื้นที่ที่อยู่ในเขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข มีจำนวนหมู่บ้าน 17 หมู่ และชุมชนจำนวน 10 ชุมชน รวม 27 ชุมชน ดังนี้

7.1 ตำบลอ่างศิลา จำนวน 5 หมู่บ้าน คือ

7.1.1 หมู่ที่ 1 ตำบลอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

7.1.2 หมู่ที่ 2 ตำบลอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

7.1.3 หมู่ที่ 3 ตำบลอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

7.1.4 หมู่ที่ 4 ตำบลอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

7.1.5 หมู่ที่ 5 ตำบลอ่างศิลา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

7.2 ตำบลบ้านปึก จำนวน 7 หมู่บ้าน คือ

7.2.1 หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านปึก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

7.2.2 หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านปึก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

7.2.3 หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านปึก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

7.2.4 หมู่ที่ 4 ตำบลบ้านปึก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

7.2.5 หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านปึก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

7.2.6 หมู่ที่ 6 ตำบลบ้านปึก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

7.2.7 หมู่ที่ 7 ตำบลบ้านปึก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

7.3 ตำบลเหมือง จำนวน 5 หมู่บ้าน คือ

7.3.1 หมู่ที่ 1 ตำบลเหมือง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

7.3.2 หมู่ที่ 2 ตำบลเหมือง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

7.3.3 หมู่ที่ 3 ตำบลเหมือง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

7.3.4 หมู่ที่ 4 ตำบลเหมือง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

7.3.5 หมู่ที่ 5 ตำบลเหมือง อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

7.4 ตำบลแสนสุข จำนวน 10 ชุมชน คือ

7.4.1 ชุมชนโชคดี ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

7.4.2 ชุมชนบางเป้ง ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

7.4.3 ชุมชนเขาสามมุก ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

7.4.4 ชุมชนแหลมแท่น ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

7.4.5 ชุมชนท้ายตลาด ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

7.4.6 ชุมชนหาดวอน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

7.4.7 ชุมชนบ้านเหมือง ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

7.4.8 ชุมชนตาลล้อม ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

7.4.9 ชุมชนमुखแสนเจริญ ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

7.4.10 ชุมชนร่วมใจพัฒนา ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

แนวความคิดเกี่ยวกับอาชญากรรม

ความหมายของอาชญากรรม อาชญากรรม (Crime) เป็นสิ่งที่มีอยู่ในสังคม โดยมีความแตกต่างกันไปตามสภาพของแต่ละสังคม ในบางสังคมกระทำอย่างหนึ่งถือว่าเป็นอาชญากรรม แต่ในบางสังคมการกระทำแบบเดียวกันไม่ถือว่าเป็นอาชญากรรม ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของอาชญากรรมไว้ในความหมายต่าง ๆ กันกล่าวคืออาชญากรรมหมายถึง ปรากฏการณ์หนึ่งทางสังคมที่เกิดขึ้น โดยการกระทำของบุคคล ซึ่งการกระทำนั้น กฎหมายได้บัญญัติเป็นข้อห้ามและถือว่าเป็นความผิด ซึ่งผู้กระทำจะต้องได้รับการลงโทษ (โสฬส พิณศักดิ์, 2526, หน้า 11-12) หรือหมายถึงพฤติกรรมซึ่งมีผลให้บุคคลและสังคมได้รับอันตรายทั้งต่อชีวิต ร่างกายและทรัพย์สินจึงจำเป็นต้องมีการลงโทษผู้ประพฤตินั้น โดยฝ่ายที่มีอำนาจทางกฎหมาย (อันณพ ชูบำรุง, 2532, หน้า 4) และหากมองอาชญากรรมในทางพฤติกรรมของบุคคลย่อมหมายถึง พฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือผิดแปลกไปจากประเพณีและวัฒนธรรมที่สังคมวางไว้ (นวลจันทร์ ทศนชัยกุล, 2541, หน้า 32)

สำหรับความหมายของอาชญากรรมตามหลักกฎหมายเอง โกลแซกซอน ประกอบด้วย
หลักสำคัญ 5 ประการ คือ (จรัส มังคลารัตน์, 2534, หน้า 89)

1. การกระทำนั้นจะต้องกระทำในขณะที่ผู้กระทำมีสติสัมปชัญญะมีเจตนาและมีผลร้าย ที่เกิดจากการกระทำนั้น

2. การกระทำนั้นจะต้องเป็นการกระทำที่ต้องห้ามตามที่กฎหมายที่บังคับใช้อยู่
ในขณะที่การกระทำนั้นได้เกิดขึ้น อีกนัยหนึ่งกฎหมายย่อมไม่มีผลย้อนหลังไปบังคับใช้กับ
การกระทำที่เกิดขึ้นได้ก่อนจะมีกฎหมายกำหนดว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด

3. ผู้กระทำจะต้องมีเจตนาร้ายในการประกอบการกระทำนั้น

4. จะต้องมีการกระทำระหว่างการกระทำกับผลร้ายที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น

5. จะต้องมีความผิดโดยโทษไว้อย่างแน่ชัดในขณะที่ทำผิด

ดังนั้น พฤติกรรมที่ไม่เป็นการละเมิดกฎหมายอาญา ถือว่าไม่เป็นอาชญากรรมแม้ว่า
พฤติกรรมนั้น จะผิดศีลธรรมมีความต่ำทรามหรือไม่เหมาะสมเพียงใดก็ตาม (Sutherland &
Cressey, 1966, p. 4) และพฤติกรรมที่เป็นอาชญากรรมย่อมเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในกลุ่มของ
บุคคลที่รวมกันเป็นสังคม และเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อส่วนรวมหรือผู้มีอำนาจ
ในสังคม อันเป็นผลให้ผู้ประกอบอาชญากรรมต้องถูกลงโทษ โดยกลุ่ม (หรือบางส่วนของกลุ่ม)
หรือโดยเครื่องมือลงทัณฑ์ ซึ่งมีความรุนแรงกว่ามาตรการด้านศีลธรรม (Bonger, 1969, p. 23)
จึงเป็นอำนาจหน้าที่ ที่สังคมซึ่งดำรงอยู่แบบการเมืองหรือองค์กรต้องบัญญัติเป็นกฎหมายขึ้น
โดยกำหนดให้พฤติกรรมใดเป็นอาชญากรรม สังคมที่มีอาชญากรรม จึงเป็นสังคมที่มีผู้ปกครอง
และผู้ใต้ปกครองเสมอ และอาชญากรรมต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ มีผู้ออกกฎหมาย
มีผู้ใช้กฎหมาย และมีผู้ละเมิดกฎหมาย (Clinard & Quinney, 1970, pp. 15-16)

กล่าวโดยสรุป อาชญากรรมหมายถึง พฤติกรรมของบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์
หรือเชื่อมโยงกับสิ่งอื่น ๆ อีกหลายสิ่งเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคมซึ่งเป็น
กฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนดขึ้น เพื่อให้บุคคลส่วนใหญ่ในสังคมอยู่ในบรรทัดฐานที่สังคมเห็นว่าเป็น
สิ่งที่ดีงาม หากบุคคลใดประพฤติเบี่ยงเบนออกไปจากบรรทัดฐานดังกล่าว สังคมย่อมมองเห็นและ
แสดงปฏิกิริยาตอบโต้ออกไป อาชญากรรมจึงเกี่ยวข้องกับปัจจัยหลัก 2 ประการ คือ ปัจจัยทาง
กฎหมายและปัจจัยทางสังคมวิทยา โดยปัจจัยทางกฎหมายควรมีการกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจน
ส่วนปัจจัยทางสังคมวิทยา เป็นการควบคุมพฤติกรรมของบุคคลไม่ให้กระทำผิด

ประเภทของอาชญากรรม

อาชญากรรมอาจจำแนกออกได้เป็นหลายประเภทลักษณะตามเกณฑ์ที่ นักวิชาการได้
กำหนดขึ้น ดังเช่น (McKinney, 29, p. 3 อ้างถึงใน สุดสงวน สุธีสร, 2541, หน้า 29)

1. การแบ่งอาชญากรรม ตามลักษณะแห่งพฤติกรรมของอาชญากร แบ่งออกเป็น 8 ประเภท ได้แก่

- 1.1 อาชญากรรมที่กระทำต่อบุคคลอย่างรุนแรง (Violent Personal Crimes) เช่น การฆาตกรรม การทำร้ายร่างกายให้ได้รับบาดเจ็บสาหัส และการข่มขืนกระทำชำเรา
- 1.2 อาชญากรรมที่กระทำต่อทรัพย์สินตามโอกาสจะอำนวย (Occasional Property Crimes) เช่น การโจรกรรมรถยนต์ การลักทรัพย์ของในร้านค้า การปลอมแปลงเช็ค และการทำลายสมบัติสาธารณะ
- 1.3 อาชญากรรมอาชีพ (Occupational Crimes) หมายถึง พวกทุจริตต่อหน้าที่ ในร้านค้า บริษัทหรือราชการ เช่น การขโมยของ หักฉ้อ การปลอมสินค้า การขายของผิดราคา
- 1.4 อาชญากรรมการเมือง (Political Crimes) เช่น การกบฏ การปลุกปั่นเพื่อก่อความไม่สงบ หรือการก่อวินาศกรรม
- 1.5 อาชญากรรมที่ขัดต่อระเบียบแบบแผนอันดีงามของสังคม (Publicorder Crimes) เช่น การเมาสุราอาละวาด คนจรจัด โสเภณี การติดยาเสพติด การฝ่าฝืนกฎจราจร
- 1.6 อาชญากรรมที่มีมาแต่ดั้งเดิม (Conventional Crimes) เช่น การปล้น การลักขโมย การบุกรุกเข้าไปในบ้านผู้อื่น
- 1.7 องค์การอาชญากรรม (Organized Crimes) เช่น กลุ่มการพนัน กลุ่มค้า ยาเสพติด กลุ่มโสเภณี
- 1.8 อาชญากรรมที่ยึดเป็นอาชีพ (Professional Crimes) เช่น นักต้มตุ๋น นักปล้นกระเป๋ การปลอมสินค้า มือปืนรับจ้าง

2. การแบ่งอาชญากรรมตามปัจจัยที่ก่อให้เกิดอาชญากรรม ซึ่งแบ่งออกได้เป็น

5 ประการ คือ (Clinard & Quinney, 1970 อ้างถึงใน อรรถพร ชูบำรุง, 2532, หน้า 84-85)

2.1 ปัจจัยด้านกฎหมาย เนื่องจากการกระทำใดจะเป็นความผิดอาญาได้นั้นจะต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้อย่างชัดเจน ซึ่งในกฎหมายโดยทั่วไปนั้น ก็จะมีบัญญัติแยกไว้เป็นหมวดหมู่เรียบร้อยแล้ว และความหนักเบาของโทษแต่ละอย่าง ย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามเวลาการกระทำซึ่งมีลักษณะเดียวกัน แต่ต่างช่วงเวลากันอาจจะมียุติโทษไม่เหมือนกันก็ได้ จึงต้องพิจารณาตามกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงเวลา ช่วงใดที่กฎหมายกำหนดอัตราโทษไว้สูงก็ย่อมหมายความว่า ผู้มีอำนาจในยุคนั้นเห็นว่าการกระทำเช่นนั้นเป็นภัยอันตรายต่อสังคมมากนั่นเอง

2.2 ปัจจัยทางด้านสังคม เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งเพราะการที่จะกำหนดว่าการกระทำใดเป็นความผิดสมควรได้รับโทษอย่างใดนั้น มิใช่อยู่ที่ผู้มีอำนาจเพียงฝ่ายเดียวแต่อยู่ที่

ความต้องการหรือเสี่ยงสะท้อนจากสังคมหรือประชาชนส่วนใหญ่ด้วย เพราะโดยหลักการแล้ว การทำงานของฝ่ายที่มีอำนาจในการปกครอง ก็เพื่อประโยชน์สุขหรือความต้องการของประชาชน ส่วนรวมอยู่แล้ว ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงสภาพสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละยุคว่ามีความคิดเห็นหรือมีทัศนะอย่างไรกับการกระทำดังกล่าวด้วย

2.3 ปัจจัยด้านฐานะของอาชญากรเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ต้องคำนึงถึงเพราะ อาชญากรรมมิได้เกิดจากผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำเพียงอย่างเดียว บางครั้งผู้ที่มีฐานะหรือ ประกอบอาชีพที่ดีมีชื่อเสียงอาจทำความผิดเสียเอง และมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศรุนแรงกว่าผู้ที่มีฐานะต่ำก็ได้ เช่น การฉ้อโกงประชาชน หรือการค้ายาเสพติด เป็นต้น

2.4 ปัจจัยเกี่ยวกับการให้ความสนับสนุน หรือการรวมตัวของอาชญากร เป็นการพิจารณาถึงลักษณะการทำความผิดว่าทำกันเป็นกลุ่มหรือแยกกันทำโดยไม่เกี่ยวข้องกัน หากเป็นกลุ่มก็จะพิจารณาว่าจะมีการวางแผน มีการแบ่งหน้าที่กันทำงาน และมีการจัดระบบในการทำงานเหมือนองค์การใหญ่ ๆ หรือไม่

2.5 ปัจจัยเกี่ยวกับผู้ได้รับผลกระทบจากอาชญากรรม เป็นการพิจารณาว่า อาชญากรรมแต่ละประเภทมีผลกระทบต่อบุคคลในระดับใด เพราะบางครั้งอาจกระทบต่อ เฉพาะตัวสามัญชนทั่ว ๆ ไปเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นเฉพาะราย แต่ในบางครั้งก็อาจกระทบ ถึงคนทั้งชาติ อันได้แก่ การลอบสังหารผู้นำประเทศ รัฐมนตรี ซึ่งเป็นเหตุให้ความสัมพันธ์ ระหว่างประเทศร้าวฉานเป็นชนวนให้เกิดสงครามเป็นมหันตภัยแก่คนระหว่างประเทศนั้น ๆ ได้

จากการยึดปัจจัยทั้ง 5 ประการ ดังกล่าว ไคลนาร์ด และควินนีย์ (Clinard & Quinney, 1970 p. 125) จึงได้แยกประเภทของอาชญากรรมออกเป็น 9 ประเภท คือ

1) อาชญากรรมที่กระทำต่อบุคคลอย่างรุนแรง (Violent Personal Crimes) เช่น การฆ่า การทำร้ายร่างกายจนได้รับบาดเจ็บสาหัส การข่มขืนกระทำชำเรา

2) อาชญากรรมที่กระทำต่อทรัพย์สินตามโอกาส (Occasional Property Crimes) เช่น การปลอมลอบมือ การขโมยของตามร้านขายของ การทำลายสิ่งสาธารณะ

3) อาชญากรรมที่ทำลายความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม (Public Order Crimes) เช่น การเป็นโสเภณี การรักร่วมเพศ การใช้ยาเสพติด การเมาสุราในที่สาธารณะ

4) อาชญากรรมที่ทำกันอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน (Conventional Crimes) เช่น การย่องเบา การลักทรัพย์ การปล้นทรัพย์

5) อาชญากรรมการเมือง (Political Crimes) เช่น การกบฏ การก่อการร้าย การจารกรรม

- 6) อาชญากรรมที่เกิดจากงานอาชีพ (Occupational Crimes) เช่น การทุจริตต่อหน้าที่
- 7) อาชญากรรมที่กระทำโดยห้างร้านบริษัท (Corporate Crimes) เช่น การโฆษณาหลอกลวง ความผิดต่อเครื่องหมายการค้า การผลิตอาหารและยาที่ไม่ปลอดภัย
- 8) องค์การอาชญากรรม (Organized Crime) เช่น องค์การมาเฟีย
- 9) อาชญากรรมที่ยึดเป็นอาชีพ (Professional Crimes) เช่น การเป็นมือปืนรับจ้าง การต้มตุ๋น การฉ้อโกง การปลอมอาชีพ

3. การแบ่งอาชญากรรมตามสิ่งที่ถูกกระทำ วิทเตอร์ และ ซิลเวอร์แมน (Vetter & Silverman, 1986, pp. 79-80) ได้แบ่งอาชญากรรมออกได้เป็น 7 ประเภท คือ

3.1 อาชญากรรมที่กระทำต่อบุคคล (Crime Against the Person) ได้แก่ การฆาตกรรม การทำร้ายร่างกาย การปล้น หรือการข่มขืนกระทำชำเรา

3.2 อาชญากรรมที่กระทำต่อทรัพย์สิน (Crime Against Property) เช่น การลักขโมย การรับของโจร การวางเพลิง

3.3 อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (Economic Crimes) เช่น การทุจริตต่อหน้าที่ การละเมิดภาษี การฉ้อฉล การปลอมแปลงธนบัตรและบัตรเครดิต

3.4 องค์การอาชญากรรม (Organized Crimes) เช่น องค์การมาเฟีย องค์การค้ายาเสพติด แก๊งยาสูบ และองค์กรก่อการร้ายต่าง ๆ

3.5 อาชญากรรมการเมือง (Political Crimes) เช่น การก่อการร้าย การกบฏ และการฆาตกรรมทางการเมือง

3.6 อาชญากรรมที่เกิดจากความยินยอม (Consensual Crimes) เช่น การใช้ยาเสพติด การเป็นโสเภณี การพนัน การทำแท้ง

3.7 การกระทำผิดของหญิง (Female Criminality)

4. การแบ่งอาชญากรรมจากเกณฑ์อื่น ๆ ในลักษณะที่แตกต่างกันย่อมแบ่งอาชญากรรมออกได้เป็น 5 ประเภท ได้แก่

4.1 อาชญากรรมปราศจากผู้เสียหาย หมายถึง อาชญากรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับ การละเมิดศีลธรรมจรรยาของบุคคล และการที่เรียกว่าอาชญากรรมปราศจากผู้เสียหายก็เพราะ ผู้กระทำความผิดและผู้เสียหายก็คือบุคคลคนเดียวกัน ตัวอย่างของอาชญากรรมปราศจากผู้เสียหาย ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับการพนัน การค้าประเวณี การทำแท้ง การมีและใช้สิ่งลามกอนาจาร เป็นต้น

4.2 อาชญากรรมพื้นฐาน หมายถึง อาชญากรรมเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อทรัพย์ ร่างกาย หรือชีวิตของบุคคลอื่น ตัวอย่างของอาชญากรรมพื้นฐาน เช่น ลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ฆังทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย และฆ่าผู้อื่น เป็นต้น

4.3 อาชญากรรมองค์การ หมายถึง อาชญากรรมซึ่งอาชญากรได้รวมตัวเข้าด้วยกัน ตามสายการบังคับบัญชาในรูปขององค์การ โดยจัดวางแผนและดำเนินงานเพื่อประกอบธุรกิจผิดกฎหมายประเภทต่าง ๆ และบ่อยครั้งที่อาชญากรองค์การจะอาศัยอำนาจทางเศรษฐกิจและการเมือง เพื่อผูกขาดการดำเนินธุรกิจผิดกฎหมายนั้น ๆ ตัวอย่างของธุรกิจผิดกฎหมายที่อาชญากรองค์การ มักดำเนินการ เช่น การเป็นเจ้ามือสลากกินรวบ การค้าประเวณี การค้ายาเสพติดให้โทษ การค้า สิ้นค้าหนีภาษี การค้าแร่เถื่อน และการค้าไม้เถื่อน เป็นต้น

4.4 อาชญากรรมคอปขาว หมายถึง อาชญากรรมซึ่งผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งหน้าที่การงานไม่ว่าในภาคราชการ รัฐวิสาหกิจหรือเอกชนและได้ใช้ตำแหน่งหน้าที่ดังกล่าวในทางไม่ชอบ เพื่อการแสวงหาประโยชน์ส่วนตน ตัวอย่างของอาชญากรรมคอปขาว เช่น สมทบบัญชียกยอกเงินในความรับผิดชอบของตน ข้าราชการรับเงินโดยมิชอบในการประมูล ก่อสร้างสถานที่ราชการ และคณะกรรมการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการ รับเงินโดยมิชอบจากบุคคลผู้สมัครสอบ เป็นต้น

4.5 อาชญากรรมพิเศษ หมายถึง อาชญากรรมซึ่งมีลักษณะแตกต่างไปจาก อาชญากรรม 4 ประเภทแรกที่กำลังกล่าวมาแล้วแต่อาชญากรรมเหล่านี้มีความสำคัญและจำเป็นต้อง ได้รับความสนใจเป็นพิเศษตัวอย่าง เช่น อาชญากรรมทางเศรษฐกิจและพาณิชย์ อาชญากรรม ก่อการร้าย และอาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

สรุปได้ว่า ลักษณะของอาชญากรรม มีความหมายหลากหลายแตกต่างกันเป็นหลาย ประเภทดังที่กำลังกล่าวมานั้น การจำแนกประเภทของอาชญากรรมที่มีความเด่นชัด และสามารถ ทำการศึกษาได้โดยครอบคลุมอาชญากรรมในทุกประเภท ได้แก่

- 1) อาชญากรรมที่กระทำต่อบุคคล ได้แก่ การทำร้ายร่างกาย การข่มขืนกระทำชำเรา และการฆาตกรรม
- 2) อาชญากรรมที่กระทำต่อทรัพย์ ได้แก่ การลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ฆังทรัพย์ และ ปล้นทรัพย์
- 3) อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การฉ้อโกง การฟอกเงิน ปลอมแปลงเช็คธนบัตร และบัตรเครดิต
- 4) อาชญากรรมบ้านเมือง ได้แก่ การกบฏ การก่อการร้าย และการก่อวินาศกรรม

5) อาชญากรรมที่จัดระเบียบแบบแผนอันดีงามของสังคมได้แก่ การเสพยาเสพติด การฝ่าฝืนกฎจราจร การเมาสุราอาละวาด และการเป็นโสเภณี

5. สาเหตุของอาชญากรรม

จากการศึกษาค้นคว้าถึงสาเหตุของอาชญากรรม หรืออิทธิพลที่ทำให้บุคคลกระทำความผิดพบว่าอาชญากรรมเกิดจากหลายสาเหตุด้วยกันดังที่ วรเดช จันทรศร (2522, หน้า 51-52 อ้างถึงใน พิระ มีผล, 2548, หน้า 15-16) ได้กล่าวไว้ว่าสาเหตุของอาชญากรรมมี 3 ประการ คือ

5.1 สาเหตุในแง่ตัวบุคคล มองว่าอาชญากรรมที่เกิดขึ้นนั้น ส่วนหนึ่งมาจากความโน้มเอียงต่อการกระทำผิดที่ถูกกำหนด โดยบุคลิกลักษณะของบุคคลที่แตกต่างกันออกไป เช่น ความผิดปกติทางชีวภาพ กรรมพันธุ์ ความผิดปกติทางสมอง ระดับสติปัญญา ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาทางจิตวิทยากายภาพ รวมตลอดถึงความไม่สามารถของบุคคลที่จะปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและแรงผลักดันของบุคคลที่จะตกลงใจประกอบอาชญากรรม

5.2 สาเหตุในแง่ของกลุ่มบุคคล มองว่าอาชญากรรมส่วนหนึ่ง เกิดจากการขาดความสามารถที่จะต่อต้านการกดดันในการกระทำ ซึ่งถูกกำหนดโดยบทบาทของกลุ่ม เช่น การเลียนแบบความสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ ในแง่ของการเรียนรู้ซึ่งเป็นผลที่ได้จากการศึกษาในด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม

5.3 สาเหตุในแง่ระบบสังคม มองว่าอาชญากรรมนั้น ย่อมเกี่ยวพันและขึ้นอยู่กับสภาพ การณ์ต่าง ๆ ทางสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม สถานภาพ และชนชั้นทางสังคมที่บุคคลจะเป็นผู้กำหนดความโน้มเอียงในการกระทำผิดซึ่งเป็นผลที่ได้จากการศึกษาทางสังคมและวัฒนธรรมอีกด้วย จากแนวคิดที่กล่าวถึงขั้นต้นนี้ สอดคล้องกับข้อมูลของกรมตำรวจ (กรมตำรวจ, 2537, หน้า 13-16) ที่พบว่าสาเหตุอาชญากรรมเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุ คือ

5.3.1 สาเหตุจากตัวบุคคล ภายใต้การศึกษาของนักวิชาการหลายท่าน ได้สรุปไว้ว่า การเกิดขึ้นของอาชญากรรมส่วนหนึ่งสืบเนื่องมาจาก ความโน้มเอียงต่อการกระทำผิดที่ถูกกำหนด โดยบุคลิกลักษณะของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันไป เช่น ความผิดปกติทางชีววิทยา กรรมพันธุ์ ความผิดปกติทางสมอง ระดับสติปัญญา ซึ่งเป็นผลที่ได้จากการศึกษาทางจิตวิทยากายภาพรวมตลอดถึงความไม่สามารถของบุคคลที่จะปรับตัวเองเข้ากับสิ่งแวดล้อม และแรงผลักดันของบุคคลที่ตกลงใจจะประกอบอาชญากรรม ซึ่งเป็นผลการศึกษาทางด้านจิตวิทยา

5.3.2 สาเหตุจากด้านกลุ่มบุคคล กล่าวคือ อาชญากรรมนั้น ส่วนหนึ่งเกิดจากการขาดความสามารถที่จะต่อต้านการกดดันในการกระทำผิด ซึ่งถูกกำหนดโดยบทบาทของกลุ่ม เช่น การเลียนแบบความสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ ในแง่ของการเรียนรู้ ซึ่งเป็นผลที่ได้มาจากการศึกษาด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม

5.3.3 สาเหตุในแง่ของระบบสังคม โดยกล่าวได้ว่า การเกิดของอาชญากรรมของบุคคล อาจเกิดจากความโน้มเอียงในการกระทำผิดของบุคคลที่มีอยู่ในสังคมนั้น ๆ เองซึ่งเป็นผลที่ได้จากการศึกษาทางสังคมและวัฒนธรรมอีกด้วย

จากแนวคิดของนักวิชาการและข้อมูลของกรมตำรวจดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่าปัญหาอาชญากรรม เกิดจากหลายสาเหตุ เช่น เกิดจากผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมการขยายตัวของชุมชนที่รวดเร็วเกินไป การมีค่านิยมในการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย การมีสถานอบายมุข การมีบ่อนการพนัน การแพร่ระบาดของยาเสพติด รวมทั้งสาเหตุทางด้านการเมืองการปกครองซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ต่าง ๆ มากมาย และรวมทั้งความถ้อยแถลงของผู้มีหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน อันได้แก่ เจ้าหน้าที่ของบ้านเมืองยังมีไม่เพียงพอนอกจากนี้ สาเหตุของอาชญากรรมยังเกี่ยวพันและขึ้นอยู่กับสถานการณ์ต่าง ๆ ทางด้านสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรม และระดับชนชั้นทางสังคมที่ทำให้เกิดความไม่เสมอภาค ความไม่เป็นธรรมและคนว่างงาน สาเหตุต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ล้วนเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้นได้ทั้งสิ้น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน

มนุษย์ทุกคนนับได้ว่าตั้งแต่ปฏิสนธิในครรภ์มารดาจนถึงเสียชีวิต ขอมมีสิทธิเสรีและเสรีภาพ ตามความจำเป็นขั้นพื้นฐานของชีวิต เป็นตัวชี้วัดคุณภาพชีวิต ประเทศใดประชาชนมีคุณภาพชีวิตสูง ส่วนใหญ่จะเป็นประเทศกำลังพัฒนาหรือพัฒนาแล้ว ส่วนประเทศใดประชาชนมีคุณภาพชีวิตต่ำ ส่วนใหญ่จะเป็นประเทศด้อยพัฒนา มีปัญหามากมายรบกวนการแก้ไขและพัฒนาอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ข้อมูลความจำเป็นขั้นพื้นฐาน (จปฐ.) คือ ข้อมูลในระดับครัวเรือนที่แสดงถึงสภาพความจำเป็นของคนในครัวเรือนด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตที่ได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำเอาไว้ว่าคนควรมีคุณภาพในเรื่องนั้น ๆ อย่างไร ในช่วงระยะเวลาหนึ่งเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (กระทรวงมหาดไทย, 2542) มีทั้งหมด 8 หมวด 39 ตัวชี้วัด ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอยู่ในหมวดที่ 4 ที่ว่าครอบครัวสุขสบาย ตัวชี้วัดที่ 28 ครัวเรือน มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป้าหมายครบร้อยละ 100 แสดงว่าความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเป็นเรื่องที่สำคัญ จากรายงานของกระทรวง มหาดไทย พ.ศ.2542 พบว่าครัวเรือน มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยภาพรวมทั้งประเทศคิดเป็นร้อยละ จากทั้งหมด 7,973,881 ครัวเรือน ภาคกลางเป็นภาคที่ผ่านเกณฑ์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 99.6 จากจำนวน 1,741,161 ครัวเรือน (กระทรวงมหาดไทย, 2542)

สรุปได้ว่า ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐาน ที่สำคัญของมนุษย์ทุกคนและเป็นตัวชี้วัดตัวหนึ่งของคุณภาพชีวิต องค์กรหลาย ๆ องค์กร ได้ให้ความสำคัญกับงานนี้เช่นเดียวกับองค์กรของตำรวจ ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำความผิดมิให้ประชาชนเสี่ยงต่อความไม่มั่นคงในความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

แนวความคิดเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม

นักอาชญาวิทยาจำนวนหลายท่านได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความหมายของการป้องกันอาชญากรรม (Crime Prevention) ไว้ดังต่อไปนี้

ซัทเธอร์แลนด์ และ เครสเซย์ (Sutherland & Cressey, 1966, p. 142) ได้ให้ความหมายของการป้องกันอาชญากรรมว่าความพยายามที่จะสกัดกั้นล่วงหน้ามิให้อาชญากรรมเกิดขึ้น

เลคเลส (Reckless, 1967, p. 124) ให้ความหมายของการป้องกันอาชญากรรมว่าเป็นความพยายามที่จะสกัดกั้นล่วงหน้ามิให้อาชญากรรมเกิดขึ้นในขณะที่มีการแก้ไข หมายถึง การลดการกระทำความผิดซ้ำสอง

บิซคาเลีย (Beccaria, 1963, pp. 91-95) ได้เสนอทัศนะในการป้องกันอาชญากรรมไว้อย่างกว้าง ๆ พอสรุปได้ดังนี้

1. การป้องกันอาชญากรรม ต้องมีการวางรากฐานโดยนักปรัชญา ที่เฉลียวฉลาดพร้อมด้วยคุณธรรม รวมทั้งมีการบัญญัติกฎหมายที่เที่ยงธรรม
2. การป้องกันอาชญากรรม ต้องอาศัยผู้รักษาและตีความกฎหมายที่เที่ยงตรง
3. การป้องกันอาชญากรรม ต้องครอบคลุมถึงการสนับสนุนคุณงามความดีในสังคม โดยยกย่องสรรเสริญ และให้รางวัลแก่ผู้ประพฤติปฏิบัติชอบ
4. การป้องกันอาชญากรรม ต้องเน้นความสำคัญที่ส่งเสริมปรับปรุงระบบการศึกษาให้สมบูรณ์

สรุปได้ว่า การป้องกันอาชญากรรม หมายถึง การสกัดกั้นมิให้เกิดอาชญากรรมในเบื้องต้น ซึ่งสามารถทำการวางแผนเตรียมการ และลดการกระทำความผิดซ้ำสองได้ในขั้นตอนเดียวกัน ถือว่าการป้องกันอาชญากรรมเป็นมาตรการที่จะหยุดยั้งการเกิดอาชญากรรมอย่างได้ผลดีที่สุด

แนวทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Approach) เมื่อโลกได้ก้าวเข้าสู่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมในต้นทศวรรษที่ 1 ได้ก่อให้เกิดภาวะที่คนจากชนบทอพยพเข้าสู่ตัวเมืองที่เป็นแหล่งโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้เมืองเหล่านั้นเติบโต มีประชาชนอาศัยอยู่มาก ภายใต้สภาพการณ์ที่เมืองขยายตัวอย่างรวดเร็วนี้เองได้ก่อให้เกิดปัญหาสังคมในด้านต่าง ๆ ตามมา โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรมในชุมชนเมืองได้ทวีปริมาณเพิ่มมากขึ้น สำหรับประเทศอังกฤษ

ซึ่งเป็นประเทศชั้นนำในการปฏิวัติอุตสาหกรรม ได้มีความตื่นตัวต่อการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมเป็นพิเศษ กิจการตำรวจยุคใหม่ได้รับการก่อตั้งขึ้น พีล (Peel, 1850 อ้างถึงใน ประเสริฐ เมฆมนณี, 2530) เลขาธิการรัฐสภาของประเทศอังกฤษ ในระหว่างปี ค.ศ.1822-1829 ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้นำริเริ่มผลักดันให้มีการตั้งระบบตำรวจยุคใหม่ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยก่อตั้งกรมตำรวจนครบาลลอนดอนขึ้นในปี ค.ศ.1829 พีล (Peel, 1850 อ้างถึงใน ประเสริฐ เมฆมนณี, 2530) ได้กำหนดหลักการตำรวจอาชีพไว้ 9 ประการ ดังนี้ (ประเสริฐ เมฆมนณี, 2530, หน้า 44-45)

ข้อ 1 การป้องกันอาชญากรรมเป็นภารกิจพื้นฐานของตำรวจ

ข้อ 2 ตำรวจต้องได้รับความเคารพและเชิดชวจากประชาชนอย่างแท้จริง

ข้อ 3 การที่ประชาชนเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย เป็นการชักนำให้ประชาชนเคารพ

อำนาจตำรวจ

ข้อ 4 การปฏิบัติหน้าที่เชิงบังคับ ชูเชิญ ของตำรวจจะเป็นผลให้ประชาชนสนับสนุน

กิจการตำรวจลดน้อยลงเป็นสัดส่วน

ข้อ 5 ตำรวจจะต้องปฏิบัติหน้าที่ และบังคับใช้กฎหมายด้วยความเที่ยงธรรม

ข้อ 6 ตำรวจพึงใช้กำลังอาวุธในกรณีจำเป็นสุดวิสัย ซึ่งไม่อาจหลีกเลี่ยงได้แล้ว

ข้อ 7 ตำรวจและประชาชนเสมือนบุคคลเดียวกัน

ข้อ 8 ตำรวจเป็นตัวแทนของกฎหมาย

ข้อ 9 สังคมที่ปลอดจากอาชญากรรมและความยุ่งเหยิง ย่อมเป็นสิ่งที่ทดสอบ

ประสิทธิภาพในการทำงานของตำรวจ

พีล (Peel, 1788-1850 อ้างถึงใน ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2526, หน้า 8) ได้รับการยกย่องในเวลาต่อมาว่าเป็น “บิดาตำรวจยุคใหม่” ได้เน้นให้บุคลากรตำรวจภายใต้บังคับบัญชาได้ตระหนักว่าการป้องกันอาชญากรรมคือ งานหลักของตำรวจและมีความสำคัญยิ่งกว่าการสืบสวนสอบสวน การจับกุมและการลงโทษผู้กระทำผิด ทักษะของ Peel ได้กลายเป็นพื้นฐานของการกำเนิดแนวทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Approach) เพื่อป้องกันอาชญากรรมขึ้น ยุทธวิธีหลักของตำรวจในการป้องกันอาชญากรรมตามทฤษฎี บังคับใช้กฎหมายก็คือการตรวจท้องที่ ซึ่งได้รับการขนานนามว่าเป็นกระดูกสันหลังของงานตำรวจย่อมมีผลในการยับยั้งผู้ที่มีแนวโน้มจะประกอบอาชญากรรมเพราะการเกรงกลัวการจับกุมฉะนั้น ตำรวจสายตรวจจึงต้องแต่งเครื่องแบบและรถวิทยุสายตรวจจึงควรมีลักษณะเด่นชัด สังเกตได้ง่ายเพื่อเป็นการข่มขวัญยับยั้งอาชญากร นอกจากนั้น การตรวจท้องที่โดยสม่ำเสมอต่อเนื่อง จะทำให้สมาชิกในชุมชนเกิดความรู้สึกว่ามีตำรวจและการกระจายกำลังตำรวจอยู่ทั่วไปทุกแห่งหน ด้วยเหตุนี้ตามแนวทฤษฎีบังคับใช้

กฎหมาย การปรากฏตัวของตำรวจและการกระจายกำลังอยู่ทั่วไปทุกท้องที่ ตำรวจมีลักษณะเป็นไปได้ทั้งงานประจำและงานเฉพาะกิจ ในลักษณะงานประจำตำรวจสายตรวจ มักมีการกำหนดพื้นที่รับผิดชอบในการป้องกันอาชญากรรมและระงับเหตุร้าย เหตุฉนวน ภายในระยะเวลาแต่ละผลัดที่ปฏิบัติหน้าที่ ส่วนในลักษณะงานเฉพาะกิจนั้น ตำรวจสายตรวจทุกเขตพื้นที่คือกำลังหลักที่พร้อมจะรวมตัวในทันทีที่ได้รับคำสั่งจากศูนย์บัญชาการ เพื่อการปฏิบัติงานเฉพาะกิจที่เร่งด่วน ยุทธวิธีหลักในการป้องกันอาชญากรรมตามแนวทฤษฎีบังคับใช้กฎหมายคือ การตรวจท้องที่ การปรากฏตัวของตำรวจและเข้าระงับยับยั้งอาชญากรรมเมื่อมีเหตุเกิดขึ้นองค์ประกอบหลักของยุทธวิธีคือ กำลังตำรวจ อาวุธ เครื่องมือสื่อสาร ยานพาหนะ เขตพื้นที่รับผิดชอบในการตรวจในงานประจำ การระดมกำลังรวมตัวกันอย่างเร่งด่วนในกรณีมีเหตุพิเศษ แนวทางบังคับใช้กฎหมายและหลักการตำรวจอาชีพที่กำหนดขึ้นมาได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายและได้ขยายขอบเขตไปสู่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกอย่างรวดเร็ว องค์การตำรวจอาชีพกลายเป็นองค์กรหลักที่จำเป็นของประเทศต่าง ๆ ในโลก

สรุปได้ว่า การบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเป็นแนวทางที่สามารถปฏิบัติอย่างได้ผลดี และสามารถนำไปเป็นมาตรฐานในการบังคับใช้กฎหมายร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

ทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ (Community Relations Theory)

ทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ถูกเสนอขึ้นมา ตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ 1920 โดยมีรากฐานมาจากแนวความคิดและผลการวิจัยของนักอาชญาวิทยากลุ่มชิคาโก หรือสำนักนิเวศวิทยาอาชญากรรม (The Ecological School of Criminology) ภายใต้การนำของ Robert E. Park ซึ่งได้รับอิทธิพลในด้านความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของชุมชนจากนักวิชาการ 3 ท่าน คือ (ปกรณ วัฒนปกรณ, 2546, หน้า 16-17) แนวความคิดของ Darwin เกี่ยวกับการพึ่งพาอาศัยระหว่างสัตว์และพืช แนวความคิดของ Simmel เห็นว่าคุณลักษณะเกี่ยวกับเวลาและสถานที่ที่มีความสัมพันธ์กันในทางสังคม หรือชุมชน และแนวความคิดของ Durkheim พิจารณาละเอียดไปกว่าความหนาแน่นของประชากร เป็นปัจจัยที่กระทบต่อความแข็งแกร่งทางสังคม และการแข่งขัน จากแนวความคิดทั้งสามทางนี้ Park ได้พยายามมุ่งใจให้นักอาชญาวิทยาทั้งหลายเห็นความสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมของเมืองที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมอาชญากรรม ต่อมาจึงได้มีการรวมตัวกันทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างแพร่หลายนับตั้งแต่ปี ค.ศ.1929 Burgess ได้วิเคราะห์ปัญหาอาชญากรรมพบว่าอาชญากรรมมักมีสถิติสูง ในบริเวณใจกลางนครชิคาโก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นย่านธุรกิจรวมกับย่านที่อยู่อาศัยชั่วคราว เนื่องจากมีการย้ายเข้าออกอยู่เสมอและสถิติอาชญากรรม รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนจะลดลง ทุกขณะเมื่อถอยห่างจากใจกลางเมืองออกไป ต่อมาในปี ค.ศ.1942

Clifford R. Shaw และ Henry D. McKay' ก็ได้การศึกษาทุรกรรมเยาวชนในมหานครชิคาโก ซึ่งก็ได้ผลเช่นเดียวกัน จากผลการศึกษาวิจัย ดังกล่าวนี้นักวิชาการกลุ่มชิคาโก ได้สรุปว่า การขาดระเบียบในสังคมหรือสถานะแตกแยกของกลไกทางสังคม ที่มีหน้าที่ค้ำจุนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หรือความร่วมมือร่วมใจ ตลอดจนกำลังใจของสมาชิกในสังคมเป็นสาเหตุเบื้องต้นของการเกิดอาชญากรรม ซึ่งจากแนวความคิดนี้เอง Herbert Gans ได้ใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างแนวความคิดที่ต่อเนื่องเรียกว่า “หมู่บ้านในเมือง (Urban Village)” โดยเขาได้เน้นหนักที่การสร้างความสัมพันธ์ในสังคมหรือชุมชน ด้วยการจัดสภาพพื้นที่ในชุมชนให้มีลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการเพิ่มปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของคนในชุมชนต่าง ๆ นอกจากนี้ Jane Jacobs และ Elizabeth Wood ยังได้เสนอให้มีการจัดพื้นที่ชุมชนและเมืองให้มีลักษณะสะดวกและง่ายต่อการสังเกตติดตาม รวมทั้งสร้างความรับผิดชอบต่อส่วนรวมแก่สมาชิกในชุมชนอันเป็น การเสริมสร้างแนวทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ให้น่าเชื่อถือยิ่งขึ้น

ทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม (Theory of Crime Control Through Environmental Design - CED) หรือเรียกย่อว่า ค.อ.ส.

ทฤษฎี ค.อ.ส. มีลักษณะเป็นแนวความคิดรวม (Synthesis) ระหว่างทฤษฎีบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งเป็นแนวความคิดริเริ่ม (Thesis) และทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ ซึ่งเป็นแนวความคิดแย้ง (Antithesis) ทฤษฎี ค.อ.ส. ได้ก้าวไกลไปกว่าแนวทฤษฎีชุมชนสัมพันธ์ ซึ่งกำลังพัฒนาอยู่ในสหรัฐอเมริกา กล่าวว่ายังไม่ควรทอดทิ้งทฤษฎีบังคับใช้กฎหมายทั้งหมด แต่ก็ไม่ได้เสนอแนะว่าจะนำมาปรับใช้อย่างไร ในขณะที่แนวทฤษฎีที่สองมีผู้สนับสนุนเพิ่มมากขึ้นตลอดเวลา ในทางตรงข้ามทฤษฎี ค.อ.ส. เสนอว่าแนวทฤษฎีทั้งสองต่างมีคุณประโยชน์ทั้งทางทฤษฎี (Theoretical Utilities) และทางปฏิบัติ (Pragmatic Utilities) แต่ในสถานการณ์และสภาพพื้นที่ที่แตกต่างกันจึงสมควรที่จะนำกรอบทฤษฎีและมาตรการภายใต้แนวทฤษฎีทั้งสองนี้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์เกื้อกูลกัน แทนที่จะหักล้างหรือโจมตีซึ่งกันและกัน นอกจาก ทฤษฎี ค.อ.ส. จะมุ่งประสานแนวทางทฤษฎีทั้งสองแล้ว ยังมุ่งพัฒนานาทฤษฎี (Theoretical Proposition) สำหรับอธิบายปรากฏการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรม อาชญากรรม ซึ่งเป็นความพยายามที่จะเชื่อมโยงอาชญาวิทยาเข้ากับพฤติกรรมศาสตร์ทั่วไป โดยทฤษฎี ค.อ.ส. ได้นำเสนอข้อกำหนดเบื้องต้น (Basic Assumptions) และมาตรการหรือมรรควิธีการปฏิบัติ (Pragmatic Means) ไว้ดังนี้ (ภานุพันธ์ ภานุมาส, 2548, หน้า 23 -24)

1. ข้อกำหนดเบื้องต้น (Basic Assumptions) ของทฤษฎี ค.อ.ส. กำหนดว่า

1.1 หลักทฤษฎี ค.อ.ส. มุ่งที่การลดช่องโอกาสสำหรับการประกอบอาชญากรรมในสภาพแวดล้อม แต่ไม่ได้ละเลยความสำคัญของตัวบุคคล ซึ่งมีแนวโน้มหรือสำนึกที่จะละเมิดกฎหมาย

1.2 หลักทฤษฎี ค.อ.ส. มีความพอเพียง ในการควบคุมอาชญากรรมประเภท ประทุษร้ายต่อทรัพย์ อยู่ในขอบเขตเหมาะสมหรือยอมรับได้

1.3 หลักทฤษฎี ค.อ.ส. มีคุณค่าทางปฏิบัติ (Pragmatic Utilities) ในระดับสูงรวม ทั้งส่งเสริมหลักศีลธรรมและมนุษยธรรม

1.4 หลักทฤษฎี ค.อ.ส. มุ่งสนับสนุนการรวมตัวและสัมพันธ์ระหว่างสุจริตชน ในสังคมเพื่อให้เกิดแรงต้านทุจริตชน ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยภายในกรอบของกฎหมาย

1.5 หลักทฤษฎี ค.อ.ส. คำว่า “กฎหมาย” หมายถึง กฎหมายซึ่งตราขึ้นเพื่อประโยชน์ ของประชาชนเป็นส่วนรวม

2. มาตรการหรือมรรควิธีปฏิบัติ (Pragmatic Means) มีดังนี้

2.1 กำหนดนโยบายโดยคำนึงถึงประชาชนส่วนรวม และวางผังเมืองให้มีการใช้ พื้นที่เป็นสัดส่วนไม่ปะปนกัน เพื่อลดการแก่งแย่งใช้บริการสาธารณะ เพิ่มสมรรถภาพในการ สอดส่องตรวจตรา และเพิ่มการควบคุมพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม

2.2 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ในพื้นที่แต่ละประเภท ให้สอดคล้องกับนโยบาย ที่กำหนด

2.3 ทำการฝึกอบรมประชาชน ให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรม ในลักษณะค่อยเป็นค่อยไปแต่ต่อเนื่อง โดยเน้นที่

2.3.1 การผูกสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ให้เกิดความรู้สึกต่อกันเสมือนพี่เสมือนน้อง

2.3.2 การรับผิดชอบร่วมกันต่อส่วนรวมเพื่อป้องกันอาชญากรรม

2.3.3 การปฏิบัติที่ถูกต้องเมื่อประสบเหตุด่วนเหตุร้าย

2.3.4 ควบคุมการใช้พื้นที่แต่ละประเภทโดยกลุ่มผู้รับผิดชอบหลักและ ผู้สนับสนุนให้เหมาะสมกับนโยบายที่กำหนดไว้

ตำรวจเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการควบคุมพื้นที่สาธารณะ ส่วนประชาชนผู้อยู่อาศัย ควบคุมพื้นที่ในย่านหรือละแวกบ้าน โดยใช้มาตรการเพื่อนบ้านเตือนภัยหรือสายตรวจประชาชน เป็นประการสำคัญ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550-2554)

ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมก็คือ การเสริมสร้างความมั่นคง ปลอดภัยให้แก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ได้แก่ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาอุบัติเหตุ สาธารณภัย ปัญหาการคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้บริโภค ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ปัญหา เหล่านี้ล้วนแต่เป็นปัญหาที่ต้องได้รับการพิจารณาแก้ไขเร่งด่วนทั้งสิ้น (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ

สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10, 2550) ได้กำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนไว้ดังนี้ คือ

ปัญหาอาชญากรรม

สภาพทั่วไป จากสถิติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในช่วงเกือบ ปีที่ผ่านมา ชี้ให้เห็นว่ามีคดีอาชญากรรมเกิดขึ้นโดยอัตราเฉลี่ยปีละประมาณ 2,000 รายต่อประชากร 100,000 คน และมีแนวโน้มว่าจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ และจากสถิติของกรมราชทัณฑ์ก็แสดงให้เห็นว่าจำนวนผู้ต้องขังเพิ่มขึ้น ทุกปีโดยเฉลี่ยแล้วเพิ่มขึ้นปีละ 3,000-4,000 คน กล่าวโดยทั่วไปสาเหตุของปัญหาอาจสรุปได้ ดังนี้

1. ภาวะเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ตกต่ำ ค่าครองชีพเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โอกาสที่จะหางานทำมีน้อยลง สิ่งเหล่านี้ผลักดันให้ประชาชนส่วนหนึ่งต้องหันเหไปดำเนินชีวิตในทางผิดกฎหมาย

2. ในระยะที่ผ่านมายังมิได้มีการวางแผนป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับมีปัญหาการทุจริตต่อหน้าที่ ทำให้การปฏิบัติงานยังบกพร่อง อยู่มาก แนวทางและมาตรการแก้ไข มาตรการที่จะใช้แก้ปัญหาให้ได้ผลจริงจึงนั้นต้องเน้นทั้งทางด้านการป้องกันและปราบปราม

1. ในด้านการปราบปรามปรับปรุงการทำงาน ของหน่วยงานปราบปรามให้เคร่งครัดต่อหน้าที่ยิ่งขึ้น โดยการใช้มาตรการเด็ดขาดแก่ผู้กระทำความผิด ถ้ามีการทุจริตต่อหน้าที่ และจะต้องเร่งรัดการวางแผนและติดตามประเมินผลงานที่ได้ทำไปแล้วด้วย ทั้งจำเป็นจะต้องเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ปราบปรามและอุปกรณ์การปราบปรามให้เพียงพอกับอัตราขยายตัวของประชากร โดยเฉพาะในชนบทและเขตเมืองที่มีคดีอาชญากรรมสูง

2. ในด้านการป้องกัน จำเป็นจะต้องหาทางป้องกันทั้งในด้านภาวะเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งควรเพิ่มเงินเดือนและสวัสดิการให้แก่ข้าราชการผู้ที่มีหน้าที่ในการป้องกันให้สูงขึ้น

3. เป้าหมายและแผนงาน

- 3.1 แผนงานการฝึกอบรมและเพิ่มอัตรากำลังพลจะเพิ่มอัตรากำลังพล ทางด้านการปราบปรามโดยเฉพาะในท้องที่ส่วนกลางที่มีปัญหาและในท้องที่ชนบทห่างไกล โดยจะเพิ่มในระหว่างแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จำนวน 15,000 คน เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและความเข้มแข็งใน การดำเนินงาน จะมีการฝึกอบรมตำรวจสนามและตำรวจบริการและพิจารณาลงโทษเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิด และหย่อนสมรรถภาพในการปฏิบัติราชการ

- 3.2 แผนงานเพื่อเพิ่มสมรรถภาพในการปราบปราม จะรักษาระดับความรุนแรงของปัญหาในด้านนี้ไม่ให้สูงขึ้น โดยเฉพาะจะเร่งรัดและปรับปรุงงานตามโครงการสายตรวจร่วม

หน่วยปราบปรามเฉพาะกิจ หน่วยปราบปรามพิเศษประจำจังหวัดและศูนย์ป้องกันปราบปราม
อาชญากรรม

3.3 แผนงานประชาสัมพันธ์ จะเร่งดำเนินการตามโครงการอาสาสมัครต่อต้าน
อาชญากรรม นิทรรศการอาวุธวัดตระเบิดและยาเสพติดให้โทษ นิทรรศการอุบัติเหตุจราจร
อัคคีภัย และสาธารณภัย และโครงการจัดทำเอกสารประชาชนร่วมพิทักษ์สันติราษฎร์

3.4 แผนงานเกี่ยวกับด้านการสนับสนุน จะพิจารณาดำเนินการจัดหาข้อมูลโดยจัดตั้ง
ศูนย์ข้อมูลท้องถิ่น และข้อมูลอาชญากรรม โครงการสภาพอาชญากรรมประจำปี โครงการวิจัย
ปัญหาอาชญากรรม และโครงการศูนย์ป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

การป้องกันตนเองด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อมนุษย์เป็นการต้องการ
ขั้นที่ 2 ของมาสโลว์ ต่อจากปัจจัยขั้นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้อยู่รอดและเพื่อเป็นการระวังดูแล
ป้องกันให้พ้นภัย หรือไปให้พ้นไปจากเหตุที่ทำให้เกิดความเสียหาย ความหมายและแนวความคิด
ของความปลอดภัย มีผู้ให้ความหมายของความปลอดภัยไว้ ดังนี้

บาห์ร์ และจอห์นตัน (Bahr & Johnston, 1995) เป็นวิธีการปฏิบัติหรือดำเนินการเพื่อลด
ควบคุมและป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายใด ๆ เช่น จากอุบัติเหตุ จากการทำงาน การเดินทางและ
ได้กล่าวถึงการป้องกันอาชญากรรมไว้ 2 ความหมาย คือ

1. ความพยายามของบุคคลที่จะป้องกันตนเอง และทรัพย์สินจากอันตรายทั้งปวง
เช่น จากการถูกสัตว์ทำร้าย จากการถูกปล้น ในการป้องกันจะใช้กำลังสายตรวจและความร่วมมือ
จากประชาชนในการวางกำลังตรวจตราในพื้นที่ต่าง ๆ
2. การบังคับใช้กฎหมาย เมื่อบุคคลทำผิดจะต้องได้รับโทษจากกฎหมายที่บัญญัติไว้
ถูกดำเนินคดี ถูกคุมขัง

สรุปได้ว่า ความปลอดภัย หมายถึง การปฏิบัติหรือดำเนินการใด ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงหรือ
ป้องกันไม่ให้เกิดอันตรายใด ๆ

สุดสงวน สุธีสร (2541) ได้กล่าวถึง การป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมว่ายังไม่มี
มาตรการที่ชัดเจนว่าควรเป็นรูปแบบใด เท่าที่ปรากฏในสังคมทุกวันนี้ อาจแบ่งแยกแนวทางการ
ป้องกันโดยรัฐ และการป้องกันโดยลักษณะผสมผสาน

1. การป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมโดยตัวเอง หมายถึง การระมัดระวังไม่ให้
ตัวเองไปอยู่ในสถานการณ์ที่ล่อแหลมต่อการเป็นเหยื่อ เช่น ไม่เดินลำพังในที่เปลี่ยว ไม่ไปเที่ยว
สถานเริงรมย์ที่มีภูมิเหตุทะเลาะวิวาทเป็นต้น การป้องกันตนเองเน้นที่การขัดเกลาทางสังคม
(Socialization) การป้องกันตนเองแบ่งเป็น 3 ลักษณะคือ

1.1 ลักษณะการต่อสู้ การที่บุคคลได้รับการฝึกอบรมให้รู้จักและมีทักษะในการใช้ศิลปะป้องกันตัวเมื่อมีเหตุเลวร้ายเกิดขึ้น สามารถต่อสู้ป้องกันตนเองได้

1.2 ลักษณะที่มีความตื่นตัวของสภาพแวดล้อมที่ดำเนินอยู่ในสังคม เป็นคนช่างสังเกตสนใจข่าวสารของบ้านเมืองจะทำให้คนนั้น สามารถมีชีวิตรอยู่อย่างปลอดภัยในสังคมได้

2. การป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม โดยเพื่อนบ้านหรือชุมชนเป็นการปลูกจิตสำนึก ให้คนในสังคมมีความรับผิดชอบซึ่งกันและกัน มีการอุดหนุนเกื้อกูลกันช่วยเหลือกันเมื่อเกิดเหตุร้ายขึ้น

3. การป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมโดยรัฐ หมายถึง การที่รัฐจัดหาบริการในด้านการป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมให้แก่สมาชิกในสังคมทุกคน จำแนกออกเป็น 3 ประเด็น คือ

3.1 ด้านหน่วยงานคือ หน่วยงานของตำรวจ มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม นโยบายมุ่งเน้นไปในเชิงรุกคือสอดส่อง ดูแลเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม พยายามตัดช่องโอกาสในการกระทำความผิด โดยจัดในรูปสายตรวจ เช่น สายตรวจเดินเท้า สายตรวจ รถจักรยานยนต์ สายตรวจรถยนต์ โดยจัดให้ตรวจตามจุดต่าง ๆ ที่น่าจะเป็นสถานที่ล่อแหลมต่อการเกิดอาชญากรรมจัดโครงการตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ โดยมุ่งเน้นไปที่ตำรวจกับประชาชน ได้รู้จักและสร้างความเข้าใจอันดีแก่กัน การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่วิธีการป้องกัน ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้จัดทำคู่มือสำหรับประชาชนเพื่อให้ความรู้ด้านการป้องกันตัวเอง ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนควรทราบ

3.2 ด้านตัวอาชญากร มุ่งให้การราชทัณฑ์ได้ปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดให้สามารถกลับตัวเป็นคนดีและอยู่ในสังคมโดยปฏิบัติตามเงื่อนไขของสังคม

3.3 ด้านตัวเหยื่ออาชญากรรมฟื้นฟูสภาพจิตใจของเหยื่อให้สามารถมีชีวิตรอยู่ในสังคมได้และเรียนรู้ถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อจะไม่ให้ตกเป็นเหยื่ออีกในอนาคต การป้องกันการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมโดยลักษณะผสมผสาน คือ การนำแนวทางที่กล่าวมาข้างต้นมาผสมผสานกันเพื่อให้เกิดประสิทธิผล ในการป้องกันอาชญากรรมเป็นต้นว่า รัฐกับชุมชนร่วมมือกันทำโครงการร่วมกันในการป้องกันอาชญากรรม เช่น โครงการวิทยุสมัครเล่นเพื่อป้องกันอาชญากรรม เป็นต้น

พงศ์พัฒน์ ฉายาพันธุ์ (2542 อ้างถึงใน ภาณุพันธุ์ ภาณุมาศ, 2548, หน้า 23-24) กล่าวถึงหลักความคิดในการดำเนินการป้องกันอาชญากรรมคือ การดำเนินการก่อนที่จะเกิดอาชญากรรมหรืออาจกล่าวได้ว่าประเด็นสำคัญของการดำเนินการป้องกันอาชญากรรม คือ การดำเนินการ

เพื่อไม่ให้มีอาชญากรรมเกิดขึ้น ผู้จัดการตำรวจจะต้องทำให้กระบวนการป้องกันอาชญากรรมดำเนินไปได้ด้วยดี ตามแนวทางการจัดการหลัก ๆ โดยสังเขป ดังนี้

ปรับทัศนคติบุคลากรตำรวจ ให้เป็นไปในทางที่ดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิดอาชญากรรมมากกว่าปล่อยให้เกิดอาชญากรรมแล้วจึงแก้ปัญหา หรือติดตามจับกุมผู้ก่ออาชญากรรม

1. ให้ความรู้แก่บุคลากรตำรวจ เกี่ยวกับวิธีดำเนินการป้องกันอาชญากรรมที่ถูกต้อง และเป็นผล บางครั้งผู้ปฏิบัติก็ไม่ว่าวิธีป้องกันอาชญากรรมที่แท้จริงทำกันอย่างไร ทำอย่างไรจึงจะได้ผล หรือทำอย่างไรจึงไม่เกิดประโยชน์ ไม่ได้ผลในทางป้องกัน และความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสม ด้านการป้องกันอาชญากรรมของตำรวจสมัยใหม่ ส่วนใหญ่จะเป็นความรู้ที่ได้จากค้นคว้าทดลอง วิจัยมีให้ความรู้ที่เกิดจากความรู้สึกรู้หรือเนื่องจากปฏิบัติสืบทอดกันมา

2. สร้างความสัมพันธ์ ให้ความรู้กับประชาชนและใกล้ชิดกับประชาชนเพื่อให้ประชาชนทั่วไปมีทัศนคติที่ต้องต่อตำรวจ เข้าใจตำรวจเพิ่มขึ้นไม่หวาดระแวงตำรวจหรือกลัวคนร้าย ทั้งนี้ซึ่งคงไว้เพื่อความร่วมมือช่วยเหลือของประชาชน

3. เป็นศูนย์ข้อมูลด้าน การป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง ตำรวจเป็นบุคลากรมืออาชีพ มีความรู้เพียงพอที่จะช่วยเหลือและให้ข้อมูลวิธีการด้านป้องกันอาชญากรรมที่ถูกต้องและเหมาะสมกับประชาชน ซึ่งอาจเป็นการบริการข้อมูลทางโทรศัพท์ที่ประชาชนสอบถามมาได้โดยไม่เสียค่าโทรศัพท์ หรือออกบริการให้ข้อมูลแก่ประชาชนในเรื่องของการจัดบ้าน จัดชุมชน จัดสถานประกอบการ โรงงานอุตสาหกรรม จัดสถานศึกษา เพื่อป้องกันอาชญากรรม และหรือจะดำเนินกิจกรรมในชีวิตอย่างไรจึงเป็นการป้องกันอาชญากรรม

4. เป็นผู้ช่วยด้านเทคนิคในพื้นที่รับผิดชอบด้วยการช่วยเหลือสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาชน ให้เทคนิคช่วยให้ประชาชนเกิดความรู้สึกถึงความเป็นเจ้าของชุมชนสร้างพื้นที่ส่วนบุคคลทางสายตา ขยายวิธีการที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนจากฐานล่าง และช่วยสร้างหรือยกระดับกิจกรรม ที่ก่อให้เกิดผลด้านการป้องกันอาชญากรรมอย่างเป็นรูปธรรม

ทรัพย์สิน (Property) คำว่าทรัพย์สิน เป็นคำศัพท์ที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย มีความหมาย ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิต พ.ศ.2525 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2535, หน้า 379) วัตถุทั้งที่มีรูปร่าง และไม่มีรูปร่างซึ่งอาจมีราคาหรืออาจถือเอาได้ เช่น บ้านที่ดินเป็นวัตถุมีรูปร่าง ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เป็นวัตถุที่ไม่มีรูปร่าง

จากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ 3 ว่าด้วยทรัพย์สินบัญญัติไว้ มาตรา 137 ทรัพย์สิน หมายความว่า วัตถุมีรูปร่าง มาตรา 138 ทรัพย์สิน หมายความว่า รวมทั้งทรัพย์สินและวัตถุไม่มีรูปร่าง ซึ่งอาจมีราคาและอาจถือเอาได้ มาตรา 139 อสังหาริมทรัพย์ หมายความว่า ที่ดินและ

ทรัพย์สินอันติดอยู่กับที่ดิน มีลักษณะเป็นการถาวร หรือประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดินนั้นและ
 หมายรวมถึงทรัพย์สินอันเกี่ยวกับที่ดินหรือทรัพย์สินอันติดอยู่กับที่ดินหรือประกอบเป็นอันเดียว
 กับที่ดินนั้นด้วย มาตรา 140 สंहามิทรัพย์สิน หมายความว่า ทรัพย์สินอื่น นอกจากอสังหาริมทรัพย์
 และหมายความรวมถึงสิทธิอันเกี่ยวกับทรัพย์สินนั้นด้วย (มานิตย์ จุมปา, 2546, หน้า 15)

มานิตย์ จุมปา (2546, หน้า 28-35) ได้อธิบายความหมายของ อสังหาริมทรัพย์และ
 สंहามิทรัพย์สินเพิ่มเติม ดังนี้

1. อสังหาริมทรัพย์ ได้แก่

1.1 ที่ดิน

1.2 ทรัพย์สินอันติดอยู่กับที่ดิน เช่น อาคารบ้านเรือน ที่ปลูกสร้างบนที่ดิน

1.3 ทรัพย์สินอันประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดิน เช่น ก้อนกรวดที่โรยบนถนนในที่ดิน

1.4 สิทธิทั้งหลายอันเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ที่ดิน เช่น สิทธิเหนือพื้นดิน สิทธิเก็บเงิน

2. สंहามิทรัพย์สิน ได้แก่

2.1 วัตถุที่มีรูปร่างอันอาจอันอาจเคลื่อนจากที่แห่งหนึ่งไปแห่งอื่นได้ ไม่ว่า
 เคลื่อนโดยแรงดันแห่งตัวทรัพย์สินเอง เช่น โค กระบือ หรือเคลื่อนด้วยกำลังภายนอก เช่น
 เครื่องเรือน โต๊ะ

2.2 กำลังแรงแห่งธรรมชาติอันอาจถือเอาได้ เช่น พลังงานไฟฟ้า พลังน้ำที่เกิดจาก
 การทอนน้ำ

2.3 สิทธิทั้งหลายอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์

กล่าวได้ว่าทรัพย์สิน หมายถึง วัตถุที่มีรูปร่างและไม่มีรูปร่างสามารถยึดถือครอบครอง
 เป็นกรรมสิทธิ์ได้

สรุปได้ว่า การป้องกันตนเองด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน หมายถึง การที่
 บุคคลปฏิบัติ หรือดำเนินการใด ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงป้องกัน ไม่ให้เกิดอันตราย ต่อชีวิตและทรัพย์สิน
 เช่น การไม่ใส่เสื้อสายเดี่ยว เกะอก หรือกระโปรงสั้นออกไปเที่ยวนอกบ้านในเวลากลางคืน
 เพื่อป้องกันการตกเป็นเหยื่อข่มขืนกระทำชำเราทางเพศ การล็อกประตู ใส่กุญแจ ก่อนออกจากบ้าน
 เพื่อป้องกันไม่ให้บุคคลอื่นเข้าไปขโมยของ เป็นต้น

ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมิให้เห็นทุกวันดังปรากฏ ตามสื่อ
 หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ แม้ว่าสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะได้วางแผนการปฏิบัติงานและ
 กำหนดให้ตำรวจปฏิบัติหน้าที่ตามแผนโดยเคร่งครัด ผลที่ได้ยังไม่เป็นที่น่าพอใจนัก ปัญหา
 สามารถเกิดขึ้นได้กับ ทุกคน ทุกที่ทุกเวลา ผู้ก่ออาชญากรรมพยายามหาโอกาส และหาวิธี
 หาช่องทางในการกระทำความผิดตลอดเวลา ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถให้ความคุ้มครอง

ดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินกับทุกคนได้ดังนั้น ประชาชนทุกคนควรช่วยเหลือตนเองให้มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินด้วย

ความรู้ในการป้องกันตนเอง ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ผลิตคู่มือประชาชน เพื่อให้ความรู้และคำแนะนำแก่ประชาชน ในการป้องกัน แก้ไขปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินและปัญหาต่างๆ ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้กล่าวถึงวิธีแนะนำการป้องกันตนเองจากอาชญากรรมเบื้องต้นไว้

13 ประเภท ไว้ดังนี้ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2543, หน้า 57-75)

1. การป้องกันการลักทรัพย์ในที่พักอาศัย
2. การป้องกันการลักทรัพย์ในที่สาธารณะ
3. การป้องกันการปล้นทรัพย์ในสถานที่สถานประกอบการค้า
4. การป้องกันการปล้นชิงหรือวิ่งราวผู้เบิกเงิน
5. การป้องกันการชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ และทำร้ายร่างกายในอาคาร
6. การป้องกันการลอบวางระเบิด
7. การป้องกันการดักด้น
8. การป้องกันการหลอกลวง โดยการจัดหางาน
9. การป้องกันการล่อลวงหญิง
10. การป้องกันการจับเรียกค่าไถ่
11. การป้องกันการข่มขืนกระทำชำเรา
12. การป้องกันการโจรกรรมรถยนต์ และรถจักรยานยนต์

บทบาทของผู้นำชุมชนในการรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน

ความหมายของภาวะความเป็นผู้นำ

สำหรับความหมายของผู้นำนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้แตกต่างกันหลายประการตามลักษณะบทบาทและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ ดังนี้

สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ (2548, หน้า 2) ผู้นำคือ บุคคลที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งอาจโดยเลือกตั้งหรือแต่งตั้งและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกให้มีอิทธิพลและบทบาทเหนือกลุ่ม สามารถที่จะจูงใจ ชักนำหรือชี้นำให้สมาชิกของกลุ่มรวมพลังเพื่อปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ของกลุ่มให้สำเร็จ

โสภา ชูพิกุลชัย (2525, หน้า 75) กล่าวว่าผู้นำคือ ผู้ที่มีสมาชิกในกลุ่มนิยม ชื่นชอบเป็นผู้ที่อยู่ท่ามกลางความสนใจหรือความต้องการของสมาชิกในกลุ่ม เป็นผู้ได้รับเลือกขึ้นมาอย่างเป็นทางการและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป การเป็นผู้นำมิใช่แต่เป็นที่การเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

เท่านั้น ยังต้องคำนึงถึงเปลี่ยนแปลงนั้น เป็นผลสืบเนื่องมาจากความสัมพันธ์ของผู้นำกับสมาชิกภายในกลุ่มและกระบวนการทางสังคมด้วย

นิพนธ์ ศศิธร (2523, หน้า 191) ได้ให้ความหมายว่า ผู้นำคือ ผู้ชักจูงใจให้ผู้เกี่ยวข้องร่วมใจทำงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ด้วยความสมัครใจ มีความกระตือรือร้น และมุ่งให้ได้ผลงานที่ดี

เอกชัย กี่สุขพันธุ์ (2533, หน้า 60) กล่าวว่า ผู้นำคือ บุคคลที่มีบทบาทหรือมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่นในองค์การหรือหน่วยงานไม่ว่าจะเป็นความคิดหรือพฤติกรรมการทำงาน และสามารถในการจูงใจให้บุคคลอื่นปฏิบัติตามความคิดเห็นของตนได้ตามความต้องการหรือคำสั่งของเขาได้

เบอร์บี (Burby, 1972, pp. 43-46) กล่าวว่า ผู้นำคือ บุคคลที่สามารถจูงใจให้คนอื่นปฏิบัติตามด้วยความสมัครใจ ทำให้ผู้ตามมีความเชื่อมั่นในตัวเขา สามารถช่วยคลายความตึงเครียดต่าง ๆ ลงได้ สามารถนำกลุ่มให้บรรลุถึงจุดหมายที่ตั้งไว้

ริชาร์ดสัน และบอลวิน (Richardson & Baldwin, 1976, p. 176) ให้ความหมายของผู้นำไว้ว่าคือ บุคคลที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติ ความเชื่อ โดยเฉพาะต่อพฤติกรรมของบุคคล หรือกลุ่มบุคคล และได้ใช้อิทธิพลนั้นทำให้สมาชิกในองค์การปฏิบัติงานในทิศทางที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

มอร์เฟท และคณะ (Morphet et al., 1967, p. 122) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับผู้นำไว้ว่า ผู้นำ หมายถึง ผู้มีอิทธิพลที่แสดงออกในรูปการกระทำ พฤติกรรมความเชื่อของบุคคลหนึ่งต่อบุคคลหนึ่งที่อยู่ในสังคม

สรุปได้ว่า ผู้นำคือ บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของชุมชนที่จะนำพาชุมชนไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นพลังขับเคลื่อนให้กิจกรรมภายใน กลุ่มดำเนินไปได้โดยสะดวกและทำให้กิจกรรมนั้น ๆ บรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้โดยบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และเป็นที่ยอมรับของบุคคลภายในกลุ่ม ซึ่งผู้นำในระดับชุมชน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานและกรรมการชุมชน ซึ่งชาวบ้านถือว่า เป็นบุคคลที่มีอำนาจเหนือคนอื่นเนื่องจากได้รับการมอบหมายจากทางราชการ

ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้นำในชุมชน

ประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย แนวความคิดที่รัฐบาลได้ใช้ในการพัฒนาชุมชนก็คือ การส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาชุมชนนั้น ๆ เนื่องจากว่าสภาพปัญหาความต้องการ ตลอดจนสภาพภูมิศาสตร์พื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ค่านิยม และวัฒนธรรมของแต่ละชุมชนที่แตกต่างกันออกไป โดยการยอมรับที่ว่าประชาชนในชุมชนเป็นผู้รู้ดีถึงสภาพปัญหาและความต้องการต่าง ๆ ของชุมชนเป็นอย่างดี ทั้งนี้

เพราะเป็นผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่นั้นมานานอย่างต่อเนื่อง การนำไปสู่กระบวนการในการตัดสินใจในขั้นตอนต่าง ๆ ของการพัฒนา จึงเป็นสิ่งที่ดีเพื่อที่จะได้สร้างความรู้สึกรับรู้เป็นเจ้าของและการแก้ปัญหาของชุมชนได้ตรงจุดกับความต้องการอย่างแท้จริง

การป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลให้เกิดความสงบสุขแก่ประชาชนอย่างแท้จริง จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งมี

การมีส่วนร่วมนับเป็นหลักการประการหนึ่งของหลักการพัฒนาชุมชน (Principle of Community Development) ผู้นำชุมชน หมายถึง บุคคลที่มีอิทธิพลสูงสุดและได้รับการยอมรับจากประชาชนในท้องถิ่น ดังนั้น การชักนำให้ผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในชุมชนเท่ากับเป็นการขอความร่วมมือประชาชนทุกคนในชุมชน ซึ่งจะ

ทำให้รัฐได้รับความร่วมมือในการขับเคลื่อนนโยบายการป้องกันอาชญากรรมโดยชุมชนเป็นอย่างดี

ไพรัตน์ เจริญทรัพย์ (2527, หน้า 6) การมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง ขบวนการที่รัฐทำการส่งเสริม ชักนำสนับสนุนและองค์กรอาสาสมัครระบบต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือหลายเรื่องรวมกัน ในกิจกรรมต่อไปนี้

1. ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหา และสาเหตุของปัญหา ที่เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจนความต้องการของชุมชน

2. ร่วมคิด และสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาแก้ไขเพื่อลดปัญหาของชุมชน เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน

3. ร่วมวางแผนนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมเพื่อจัด แก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของชุมชน

4. ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนส่วนรวม

ชาพิน (Chapin, 1977, p. 317) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนทางสังคม ดูได้จากลักษณะต่าง ๆ ที่แสดงออกคือ การเป็นสมาชิกกลุ่ม การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ การเสียสละ เงินทอง วัสดุ สิ่งของ สละเวลา แรงงาน การเป็นสมาชิกของคณะกรรมการและเป็นผู้ดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ นั้นโดยตรง

สรุปได้ว่า การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมภายในชุมชนจะประสบความสำเร็จ จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนภายในชุมชนนั้นเป็นอันดับแรก ความร่วมมือของประชาชนกับกิจกรรมของตำรวจนั้นได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

ความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับชุมชน

การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจโดยลำพัง ย่อมประสบผลสำเร็จน้อยมากในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม เพราะหากพิจารณาถึงปัญหาอาชญากรรมแล้ว อาจกล่าวได้ว่าเป็นปัญหาพื้นฐานของทุกคนในสังคมที่ต้องร่วมกันรับผิดชอบ ในการกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาอาชญากรรม ให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม ตำรวจไม่ใช่เป็นหน่วยงานหลักในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเท่านั้น ซึ่งย่อมมีความหมายชัดเจนอยู่ว่ามิใช่หน่วยงานเดียวที่รับผิดชอบในการไขปัญหาอาชญากรรม แต่เป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในสังคมที่จะต้องร่วมมือช่วยเหลือกันในการขจัดปัญหาอาชญากรรม (ชิตชัย วรรณสถิตย์, 2523, หน้า 223)

ความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับชุมชนโดยทั่วไปได้แก่ การแสดงออกแก้ไขปัญหาอาชญากรรมร่วมกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่ตำรวจต้องให้ความสำคัญและตระหนักถึงความจำเป็นเพราะความสัมพันธ์อันดีระหว่างตำรวจกับชุมชน ย่อมเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จึงเป็นหน้าที่ของตำรวจที่จะแสวงหาวิธีหรือมาตรการที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างตำรวจกับประชาชน ตลอดจนรักษาไว้ ซึ่งความสัมพันธ์อันดีดังกล่าวให้ยืนยาวต่อไป

สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์อันดีระหว่างตำรวจกับประชาชน เป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานของสังคมในการแก้ปัญหาอาชญากรรม ทั้งนี้ ตำรวจในฐานะเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จะต้องเสริมสร้างให้มีความสัมพันธ์อันดีกับประชาชน และดำรงซึ่งความสำคัญอันค้ำจุนไว้ตลอดไป

การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมในชุมชน

มาตรการทั่วไปในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

มนัส ครุฑไชยันต์ (2530) ได้กล่าวถึงสาเหตุ ของอาชญากรรมพบว่ามีสาเหตุจากการกระทำผิดและโอกาสในการกระทำความผิด ดังนั้น การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจนครบาล อาจแบ่งได้ 2 ส่วน ดังนี้

1. การป้องกันอาชญากรรมได้แก่การใช้มาตรการ วิธีการต่าง ๆ ที่จะไม่ให้อาชญากรรมเกิดขึ้น แบ่งเป็น 4 มาตรการ คือ

1.1 มาตรการป้องกันพื้นฐาน เป็นการปฏิบัติภายใต้แนวความคิดที่สอดคล้องกับองค์ประกอบของการเกิดอาชญากรรม ซึ่งประกอบด้วยสภาพแวดล้อมของสังคม สถานภาพของผู้ที่จะประกอบอาชญากรรมและโอกาสในการประกอบอาชญากรรมทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ จะเห็นว่า

องค์ประกอบที่เจ้าหน้าที่ แก้ไขป้องกันได้อย่างเดียว คือทำให้คนร้ายไม่มีโอกาสหรือมีโอกาสน้อยที่สุด ซึ่งจะสามารถทำได้ 2 วิธีคือ

1.1.1 คัดโอกาสของคนร้ายโดยตรง ด้วยการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ในเครื่องแบบปรากฏในพื้นที่ และช่วงเวลาที่เหมาะสมตามข้อมูล อาชญากรรม เช่น ในช่วงเวลาเปิดทำการธนาคาร ร้านค้าทอง ไปประจำจุดที่สถานที่ท่องเที่ยว หรือชุมชนหนาแน่นในช่วงเวลาตามสถิติของคดี ตรวจพื้นที่เปลี่ยนในเวลากลางคืนซึ่งล่อแหลมต่อการเกิดเหตุที่ประทุษร้ายต่อทรัพย์ ใช้ตำรวจสายตรวจเป็นหลักในการปฏิบัติ ทั้งสายตรวจรถยนต์ สายตรวจรถจักรยานยนต์ เดินเท้า ขามจุด และจุดตรวจ

1.1.2 ขจัดมูลเหตุ คือการคัดโอกาสของคนร้าย โดยทางอ้อมภายในจิตใจความสามารถและขอบข่ายอำนาจ ยกเว้นปัญหาคนยากจน อดทนงาน ผู้ที่ได้รับการศึกษาหรืออบรมน้อย และอื่น ๆ ซึ่งเป็นมูลเหตุหนึ่งของการเกิดอาชญากรรม ซึ่งอยู่นอกเหนืออำนาจหน้าที่ตำรวจที่จะแก้ไขได้

1.2 มาตรการป้องกันตามปกติเป็นการกำหนดแนวทางการปฏิบัติ ให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติงาน ผลการป้องกันการเกิดอาชญากรรมทั่วไปในทุกคดีและมีการติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงาน การประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

1.3 มาตรการป้องกันเชิงรุก เป็นมาตรการปฏิบัติที่ใกล้ชิดกับมาตรการปราบปราม แต่ยังไม่ถึงขั้นการจับกุมเป็นการปฏิบัติที่เข้าใกล้คนร้ายมากขึ้นกว่าในมาตรการป้องกันตามปกติ วิธีการนี้เน้นย้ำการกระทำที่สม่ำเสมอ โดยไม่หวังผลการจับกุมเพียงแต่มุ่งในการป้องกันหากสามารถจับกุมได้ก็จะเป็นผลต่อการปฏิบัติที่เพิ่มขึ้น

1.4 มาตรการปราบปรามอาชญากรรมได้แก่ การใช้มาตรการระงับการกระทำผิด และการควบคุมอาชญากร เพื่อป้องกันอาชญากรย้อนกลับมาประกอบอาชญากรรมอีก และเป็นกรลงโทษอาชญากรเพื่อให้เข็ดหลาบ ทั้งยังเป็นเครื่องเตือนแก่ผู้คิดประกอบอาชญากรรมแบ่งเป็น 2 มาตรการ คือ

1.4.1 มาตรการปราบปราม ปกติได้แก่การป้องกันระงับเหตุในขณะเกิดอาชญากรรมและการสืบสวนติดตามจับกุมภายหลังเกิดเหตุ ตลอดจนการสืบสวนหาข่าวอาชญากรรมอย่างต่อเนื่องในทุกวิธี เช่น การปราบปรามอาวุธสงคราม อาวุธปืนเถื่อน ยาเสพติด และการหนีภาษี

1.4.2 มาตรการปราบปรามในเชิงรุก เช่น การจัดการให้มีการระดมกวาดล้างอย่างสอดคล้องกับเหตุการณ์ และสถานภาพอาชญากรรม

สรุปได้ว่า มาตรการทั่วไปในการป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรม จะต้องมีมาตรฐานในการปฏิบัติร่วมกัน และมีลักษณะเป็นรูปธรรมสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลได้ ซึ่งมาตรการทั่วไปนั้นต้องมีลักษณะในเชิงรุก และเชิงรับ และสามารถยืดหยุ่นได้

การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมโดยแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน

การป้องกันปราบปรามอาชญากรรม โดยแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน โดยดำเนินงานและปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ มีเป้าหมายสุดท้ายในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนและสมาชิกของสมาชิกมีความสามารถในการป้องกันตนเองจากปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด ไข้หวัด อุบัติเหตุ และปัญหาอื่น ๆ ได้ในระดับหนึ่ง ตลอดจนให้มีการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วย

เพื่อให้เกิดความสงบสุขขึ้นในสังคมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานได้แก่ ชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์จะออกดำเนินการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประชาชนกับตำรวจ และให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองและชุมชน จากปัญหาอาชญากรรมและปัญหาอื่น ๆ ส่งเสริม การสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์จะต้องปฏิบัติงานให้ครบ 7 ขั้นตอน ซึ่งจะถือว่าการปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์ครบถ้วนสมบูรณ์ดังนี้ คือ (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2548, หน้า 20-21)

ขั้นตอนที่ 1 การพบปะเยี่ยมเยือนและร่วมกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 การประชุมวางแผนงานร่วมกับผู้นำชุมชนและประชาชน

ขั้นตอนที่ 4 การเตรียมการจัดระบบงานและประเมินความพร้อม

ขั้นตอนที่ 5 การแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองและชุมชน

ขั้นตอนที่ 6 การจัดระบบประสานความร่วมมือระหว่างประชาชนกับตำรวจ

ขั้นตอนที่ 7 การติดตามและประเมินผลและการปรับปรุงแก้ไข

จากการดำเนินการ 7 ขั้นตอน ดังกล่าวของชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ ได้กำหนด

วิธีดำเนินการมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพบปะและเยี่ยมเยือนผู้นำชุมชน และประชาชนในชุมชนเป็นประจำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้รู้จักเป็นที่ยอมรับ มีความคุ้นเคยและความสัมพันธ์อันดีต่อกัน พร้อมทั้งเข้าร่วมกิจกรรม เช่น

- กิจกรรมตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมรวมทั้ง ศาสนพิธี เช่น การแต่งงาน งานศพ งานบวช งานขึ้นบ้านใหม่ งานทำบุญเลี้ยงพระ งานสงกรานต์ การรดน้ำดำหัว งานบายสี สู่ขวัญ งานประจำปี ฯลฯ

- กิจกรรมปกติตามวิถีชีวิตประจำวัน เช่น การเกษตรกรรม การประมง งานอดิเรก การออกกำลังกาย ดนตรี กีฬา เป็นต้น

- กิจกรรมต่าง ๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น หรือหน่วยงานอื่นร่วมกับชุมชนจัดขึ้น เช่น งานพัฒนางานบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เป็นต้น

- กิจกรรมช่วยบริการ เช่น การบริการตัดผมนักเรียน การบริการซ่อมแซมเครื่องใช้ไฟฟ้า ซ่อมเครื่องมือทำการเกษตร

- กิจกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในเหตุการณ์ และสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การเกิดอาชญากรรม อุบัติภัย และสาธารณภัยต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาข้อมูลด้านความจำเป็นพื้นฐานและข้อมูลหมู่บ้าน รวมทั้งข้อมูลทางด้านปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติดให้โทษ อุบัติภัย และทารุณกรรมเด็กและเยาวชน โดยการรวบรวมจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ชุมสืบสวนปราบปราม และการสอบถาม หรือสัมภาษณ์ผู้นำหรือประชาชน หรือประชาชน หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง การออกแบบสอบถาม การสังเกตการณ์ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินชีวิตประจำวันของชาวบ้าน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ปัญหา

ขั้นตอนที่ 3 เข้าร่วมประชุมวางแผนกับผู้นำชุมชนและประชาชน ตั้งแต่ร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ปรึกษาหารือผู้นำที่เกี่ยวข้องแล้วควรให้ผู้นำชุมชนดำเนินการจัดประชุมกำหนดกรอบนโยบายในการแก้ไขปัญหาของชุมชน บนหลักการพึ่งตนเองของชุมชนและการร่วมมือร่วมใจกันของทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งกำหนดโครงการหรือแผนงานที่สามารถลงมือปฏิบัติได้

ขั้นตอนที่ 4 การเตรียมการจัดระบบงานและประเมินความพร้อม การเตรียมการจัดระบบงานและการตรวจสอบความพร้อมในการปฏิบัติงาน เป็นปัจจัยที่สำคัญมาก เพื่อให้กำลังคนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความพร้อมในการปฏิบัติงาน ระบบงาน แผนงาน และขั้นตอนในการปฏิบัติกระชับสอดคล้องเหมาะสม วัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้ไม่ขัดข้องพร้อมอำนวยความสะดวกในการดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 5 การแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองและชุมชน การแนะนำให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองและชุมชน จากปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติดให้โทษ อุบัติภัย และปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาอาชญากรรมนั้น เป็นวิธีการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด เมื่อประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการป้องกันตนเองและ

ชุมชน จากปัญหาดังกล่าวโดยได้เข้าใจถึงที่มาของปัญหา ผลเสียที่จะเกิดขึ้นต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน ตลอดจนแนวทางการป้องกัน แก้ไขและมีความรู้สึกรับผิดชอบในฐานะสมาชิกของชุมชนแล้ว ปัญหาต่าง ๆ ย่อมที่จะต้องลดน้อยหรือหมดไปในที่สุด

ขั้นตอนที่ 6 จัดระบบประสานความร่วมมือระหว่างประชาชนกับตำรวจ และสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดให้โทษ อุบัติภัย และปัญหาอื่น ๆ ในชุมชนให้ผู้นำชุมชน ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดวางระบบประสานความร่วมมือ กำหนดวิธีการแจ้งข่าวสารและทำการจัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้ข่าวสารและการสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจให้มีความทันสมัยและต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ให้ข่าว และสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจเป็นสำคัญ

การปฏิบัติงานชุมชนสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนให้ความร่วมมือสนับสนุน ช่วยเหลือและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของตำรวจ

- กิจกรรมแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนเพื่อสนับสนุนงานตำรวจในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การเคารพกฎหมายและสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น การเป็นแหล่งข่าวให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรม การเป็นพยานในคดีอาญา การเป็นผู้ประสานความเข้าใจระหว่างประชาชนกับตำรวจกรณีที่มีปัญหาความขัดแย้ง

- กิจกรรมหลักเพื่อให้ประชาชนร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้โทษ อุบัติภัย การทำธุรกรรมเด็กและเยาวชน โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผู้ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองและป้องกันตนเองได้ในระดับหนึ่ง เช่น การจัดระบบรักษาความปลอดภัยของชุมชน ระบบเพื่อนบ้านเตือนภัย การจัดสายตรวจประชาชน และกิจกรรมพลเรือนอาสาสมัครร่วมกับตำรวจในการรักษาความสงบเรียบร้อย เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 7 ติดตามประเมินผลการดำเนินงานชุมชนสัมพันธ์ รวมทั้งศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรคและข้อขัดข้องต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลให้เจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์นำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางานในหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนฉบับนี้ต่อไปโดยประสานและร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นใกล้เคียง

สรุปได้ว่า การปฏิบัติงานของชุดปฏิบัติการชุมชนสัมพันธ์ทั้ง 7 ขั้นตอน เพื่อแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานของตำรวจอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด

การปฏิบัติงานของชุดชุมชนสัมพันธ์ ตามขั้นตอนที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น กองบัญชาการตำรวจภูธร ภาค 2 ได้กำหนดให้มีโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการส่งเสริม

หรือสนับสนุนการปฏิบัติงาน อันเป็นแนวทางในการดำเนินงานตามแบบสากลอย่างหนึ่ง โดยจัดให้มีฝึกการอบรมประชาชนในเขตพื้นที่เป้าหมายในรูปแบบของการให้ความรู้ รวมทั้งการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ตามแนวทางการดำเนินการของแต่ละโครงการในรูปแบบที่กำหนด โครงการมวลชนสัมพันธ์ สถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข ที่แสวงหาความร่วมมือจากประชาชน เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมหรือบริการอำนวยความสะดวกด้านการจราจร ที่ได้ดำเนินการและได้รับความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่มี 5 โครงการ ดังนี้ (สถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข, 2548 ข)

1. โครงการสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม
2. โครงการอาสาสมัครตรวจร่วมกับตำรวจ
3. โครงการเพื่อนบ้านเตือนภัย
4. โครงการตำรวจอาสา
5. โครงการอาสาสมัครจราจร

จากโครงการทั้ง 5 โครงการ เป็นโครงการที่แสวงหาความร่วมมือจากประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน สามารถกล่าวโดยสรุป ดังนี้

โครงการสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม

1. หลักการและเหตุผล

ในสภาวะการปัจจุบัน ปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอันเป็นปัญหาพื้นฐานของประชาชน นับได้ว่ามีแนวโน้มที่มีปริมาณและทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นซึ่งแม้ว่าสถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข จะได้พยายามระดมสรรพกำลังและทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่เข้าทำการปราบปรามอย่างจริงจัง แต่ความพยายามดังกล่าวได้ผลเพียงระดับหนึ่งเท่านั้น เนื่องจากมีข้อจำกัดหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดเช่น ที่หลบซ่อน แหล่งมั่วสุม หรือแผนก่ออาชญากรรมของคนร้าย ยังไม่เพียงพอที่จะทำการสืบสวนจับกุม หรือป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่ของสถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ปัจจัยสาเหตุสำคัญประการหนึ่งก็คือยังไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการให้ข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเท่าที่ควร

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น สถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข จึงได้พิจารณาเป็นการเห็นสมควรอย่างยิ่งที่จะได้จัดทำโครงการสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมขึ้น เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการร่วมป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และแจ้งข้อมูลข่าวสารการเกิดอาชญากรรม อันจะเป็นผลดีต่อทางราชการและสวัสดิภาพของประชาชน

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อให้ประชาชนเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจและเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของตำรวจมากยิ่งขึ้น
- 2.2 เพื่อให้ประชาชนตระหนักในหน้าที่ของพลเมืองดี และส่งเสริมการพิทักษ์ชีวิตและทรัพย์สินของตนเอง และผู้อื่น
- 2.3 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการหาข่าว เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ
- 2.4 เพื่อส่งเสริมการร่วมมือในการสร้างความสัมพันธ์อันดีงามระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

3. วิธีดำเนินการ

- 3.1 ประกาศรับสมัคร สรรหาและคัดเลือกบุคคลผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม เข้าร่วมโครงการโดยกรอกรายละเอียดในใบสมัคร พร้อมหลักฐาน
- 3.2 จัดให้มีการอบรมสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม ในหัวข้อเกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายที่ประชาชนควรทราบ การแจ้งข่าวอาชญากรรม บทบาทของสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมพร้อมทั้งให้มีการทดสอบและประเมินผลการอบรม
- 3.3 จัดเตรียมสถานที่ที่ใช้ในการอบรม อาหาร เครื่องดื่ม
- 3.4 จัดเตรียมตารางการบรรยาย วิชาที่จะบรรยายและจัดหาและติดต่อเจ้าหน้าที่วิทยากรผู้บรรยายให้ความรู้
- 3.5 จัดเตรียมสื่อทัศนูปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการบรรยาย
- 3.6 จัดทำเอกสารต่าง ๆ ประกอบการบรรยาย
- 3.7 จัดทำแผ่นป้ายผ้าประชาสัมพันธ์โครงการ และเชิญชวนประชาชนที่สนใจเข้าร่วมโครงการ
- 3.8 จัดทำประวัติสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม พร้อมทั้งออกบัตรและหมายเลขสมาชิกและรหัสสัญญาณเรียกขานประจำตัว บันทึกผลงาน ควบคุมการต่ออายุสมาชิกและการเปลี่ยนหรือต่ออายุบัตร
- 3.9 จัดระบบประสานงานระหว่างสมาชิกกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในสถานี โดยชี้แจงทำความเข้าใจให้ตรงกันทั้งสองฝ่าย ถึงการแจ้งข่าวหรือการรับข่าวสารข้อมูล โดยจะกำหนดแนวทางติดต่อประสานงาน ตลอดจนการรักษาความลับและให้ความคุ้มครองแก่ผู้แจ้ง ในการแจ้งข่าวกำหนดให้สมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมให้กับสถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข โดยใช้โทรศัพท์หมายเลข 191 หรือ หมายเลข 0-3838-5411-2

3.10 ควบคุมและติดตามผลการปฏิบัติงานของสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมทั้งในและนอกพื้นที่รับผิดชอบ

3.11 จัดให้มีการเลือกประธานรุ่น เลขานุการ และคณะกรรมการ เพื่อติดต่อประสานงาน พบปะสังสรรค์ แลกเปลี่ยนทัศนคติระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม

4. เป้าหมาย

4.1 ประชาชนทั่วไปที่พักอาศัยในเขตพื้นที่ สถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข หรือประชาชนที่ประกอบอาชีพในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข

4.2 ผู้นำชุมชนหรือผู้นำหมู่บ้าน

4.3 บุคคลในสถาบันต่าง ๆ ที่น่าจะมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมหรือแจ้งข่าว

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ประชาชนที่เป็นสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม มีความสำนึกและรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม โดยการให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม

5.2 ประชาชนจะช่วยกันสังเกตการณ์ ให้ข่าวสาร แสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

5.3 ช่วยขยายงานชุมชนสัมพันธ์ของ สถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข ให้ครอบคลุมพื้นที่ที่รับผิดชอบได้อย่างทั่วถึง

5.4 สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชนกับตำรวจ

5.5 เพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของสถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข

6. การติดตามประเมินผล

6.1 การประเมินผลระยะสั้น

จากการจัดทำโครงการดังกล่าว ได้จัดทำแบบทดสอบ เพื่อเป็นการตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมในวิชาที่เกี่ยวข้อง เพื่อทราบว่าสมาชิกมีความเข้าใจในหัวข้อที่บรรยายเพียงใด

6.2 การประเมินระยะยาว

สถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข จะได้ดำเนินการประเมินผลโดยการเก็บข้อมูลตรวจสอบสถิติการรับแจ้งเหตุจากสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม อย่างน้อย 3 เดือนต่อครั้ง

7. หลักสูตรในการฝึกอบรม

โครงสร้างหลักสูตร ใช้ระยะเวลาในการอบรม 1 วัน รายละเอียดของหลักสูตร กำหนดหลักสูตร 6 ชั่วโมง โดยบรรยายให้ความรู้แก่สมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมเป็นรายชั่วโมง ๆ ละ 1 วิชา รายละเอียดดังนี้

7.1 สถานภาพปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่รับผิดชอบ เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพและปัญหาอาชญากรรม รวมทั้งแผนยุทธศาสตร์ของนครชัย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการทราบวิธีการทำความผิดของคนร้าย สร้างความร่วมมือระหว่างตำรวจกับประชาชน ในการป้องกันและแก้ปัญหา โดยมุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

7.1.1 เหตุผลและความจำเป็นที่ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

7.1.2 ลักษณะคดีอาญาที่เกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบ

7.1.3 ผลกระทบของคดีอาญาที่เกิดขึ้นกับผู้รับฟังการบรรยายและประชาชนทั่วไป

7.2 กฎหมายที่ประชาชนควรทราบ เป็นการบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในฐานะเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ของเขตของประชาชนในการเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานตามกฎหมาย

7.3 การสังเกตจดจำตำหนิรูปพรรณคนร้าย การติดตามและติดต่อแจ้งข่าวอาชญากรรม โดยเน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เข้าใจถึงวิธีการสังเกตจดจำบุคคล สถานที่ ยานพาหนะ เพื่อเป็นประโยชน์ในการแจ้งข่าว ดังนี้

7.3.1 วิธีสังเกตจดจำตำหนิรูปพรรณบุคคล

7.3.2 วิธีสังเกตจดจำตำหนิรูปพรรณสิ่งของและยานพาหนะ

7.3.3 วิธีการรักษาสถานที่เกิดเหตุ

7.3.4 หลักและวิธีการแจ้งข่าวแก่ตำรวจ

7.4 บทบาทของสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรม เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับรู้ถึงบทบาทของตนเองในอันที่จะเป็นสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมที่ถูกต้อง ตรงกับวัตถุประสงค์ของทางราชการ

7.5 การป้องกันตนเอง เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ทราบถึงการรักษาชีวิตและทรัพย์สินของตนเอง การรักษาความปลอดภัยของตนเองในขั้นต้น โดยมุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เข้าใจถึงวิธีการป้องกันอาชญากรรมที่เกิดขึ้น

7.6 หลักการประสานงานเพื่อให้เกิดความเข้าใจกันระหว่างตำรวจผู้รับข่าวสารกับอาสาสมัครผู้แจ้งข่าว ทำให้สะดวกต่อการถ่ายทอดข้อความต่าง ๆ ด้วยความชัดเจนถูกต้อง

สรุปได้ว่า กิจกรรมสมาชิกแจ้งข่าวอาชญากรรมเป็นที่ให้ความรู้ความเข้าใจปัญหาอาชญากรรม การให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในด้านการรวบรวมข้อมูลที่สำคัญสำหรับตำรวจในด้านคำนิรूपพรรณคนร้าย สถานที่เกิดเหตุ และวิธีการแจ้งข่าวไปยังสถานีตำรวจที่รวดเร็วมีประสิทธิภาพ

โครงการอาสาสมัครตรวจร่วมกับตำรวจ

1. หลักการและเหตุผล

ปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาที่สำคัญของสังคม การก่ออาชญากรรมมักจะมี ความสลับซับซ้อน อุกอาจ รุนแรงและโหดร้ายมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการประทุษร้ายต่อร่างกาย ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ในสภาพสังคมที่มีความเจริญมากขึ้นเพียงใด ปัญหาอาชญากรรมก็ย่อมจะทวีความรุนแรงและสลับซับซ้อนมากขึ้น การรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับมอบหมายภารกิจและหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมแต่จากการปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบหมายที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าไม่สามารถที่จะควบคุม ป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ในปัจจุบันบทบาทหน้าที่ของตำรวจในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม จึงได้มุ่งเน้นไปที่ประชาชนหรือชุมชน โดยพยายามดึงประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจมากยิ่งขึ้น โดยให้ประชาชนมีหน้าที่ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมในพื้นที่รับผิดชอบร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

สถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข ได้เล็งเห็นความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมภายในพื้นที่รับผิดชอบ จึงได้จัดทำโครงการอาสาสมัครตรวจร่วมกับตำรวจขึ้นมาเพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่รับผิดชอบเพื่อความสงบสุขของชุมชนและสังคมโดยรวม

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้อาสาสมัครภาคประชาชน มีส่วนร่วมในการออกตรวจป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมให้กับสังคมและประชาชนได้อย่างแท้จริง

2.2 เพื่อสร้างเสริมกระตุ้นให้อาสาสมัครภาคประชาชน ทำหน้าที่เป็นพลเมืองดี ทำประโยชน์ให้กับสังคมและส่วนรวมด้วยการเสียสละ สมครใจ จริงใจ ไม่ประสงค์หวังผลตอบแทน จากทางราชการ

2.3 เพื่อเป็นการตอบสนองต่อประชาชนจากประชาชนเพื่อประชาชนให้การป้องกันปราบปรามอาชญากรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการข่าวและแหล่งข่าวอาชญากรรมเป็นการเพิ่มรายละเอียดที่เด่นชัดเพื่อเป็นข้อมูลให้ตำรวจ

2.4 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจับกุมคดีความผิดทั้งประเภทที่ประชาชนเป็นผู้เสียหายและความผิดที่รัฐเป็นผู้เสียหาย

2.5 เพื่อแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนให้ผนึกกำลังกับตำรวจในการต่อต้านและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

3. วิธีดำเนินการ

3.1 เลือกพื้นที่ที่จะดำเนินการตามแนวความคิดที่เห็นว่าเป็นประโยชน์และเหมาะสม มีความเป็นไปได้มาก

3.2 จัดประชุมอาสาสมัครตรวจร่วมกับตำรวจ ร่วมประชุม ปรึกษาหารือเพื่อ

- ขอความเห็นชอบ

- ขอรายชื่อและประวัติอาสาสมัครตรวจร่วมกับตำรวจ

อบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติหน้าที่สายตรวจแก่อาสาสมัครตรวจร่วมกับตำรวจในเรื่องเกี่ยวกับกฎหมาย การป้องกันตนเอง การป้องกันอาชญากรรมและให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน

- ลงมือปฏิบัติตาม

3.3 อาสาสมัครตรวจร่วมกับตำรวจ ที่มาตรวจร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องไม่มีการเรียกร้องสิทธิและผลประโยชน์ตอบแทนใดๆ

3.4 อาสาสมัครตรวจร่วมกับตำรวจที่มาตรวจต้องแต่งกายเรียบร้อยและมีเครื่องหมายบอกฝ่ายเพื่อเป็นสัญลักษณ์

3.5 เมื่อพบการกระทำความผิดซึ่งหน้า ให้อาสาสมัครตรวจร่วมกับตำรวจกระทำได้เพียงเท่าที่ตำรวจร้องขอเท่านั้น

3.6 กำหนดตาราง วัน เวลา ในการออกตรวจตามที่เห็นสมควร โดยคำนึงถึงกำลังและผลที่คาดว่าจะได้

3.7 ในการออกตรวจกำหนดเป็นผลัดๆ ละไม่เกิน 4 ชั่วโมง อาสาสมัครที่อยู่ในพื้นที่ใดให้ตรวจในพื้นที่นั้น

3.8 ก่อนออกปฏิบัติหน้าที่จะต้องมีการประชุมปล่อยแถว มอบหมายภารกิจในการปฏิบัติที่ดูยามของแต่ละตำบล โดยให้หัวหน้าดูยามเป็นผู้รับผิดชอบ

3.9 ให้สารวัตรป้องกันปราบปราม ร้อยเวรป้องกันปราบปรามควบคุมการปฏิบัติ พร้อมทั้งควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎระเบียบที่วางไว้

4. เป้าหมายโครงการ

4.1 พื้นที่ 4 ตำบลในพื้นที่รับผิดชอบของ สถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข ได้แก่ ตำบลแสนสุข ตำบลอ่างศิลา ตำบลเหมือง และตำบลบ้านปึก

4.2 ผู้ยามที่ประจำอยู่ในแต่ละตำบลในพื้นที่รับผิดชอบของ สถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข ได้แก่ผู้ยามหนองมน ผู้ยามอ่างศิลา ผู้ยามบ้านปึก และผู้ยามเหมือง

4.3 เจ้าหน้าที่สายตรวจ เจ้าหน้าที่ประจำผู้ยามหนองมน ผู้ยามอ่างศิลา ผู้ยามบ้านปึก และผู้ยามเหมือง

5. การปฏิบัติ

5.1 ถ้าเป็นสายตรวจเดินเท้า กำลังประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำผู้ยาม 2 นาย ประชาชนอาสาสมัคร 4 นาย รวม 6 นาย ต่อ 1 สาย

5.2 ถ้าเป็นสายตรวจรถจักรยานยนต์ กำลังประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจ 1 นาย ประชาชนอาสาสมัครนั่งซ้อนท้าย 1 นาย รวม 2 นาย

5.3 ถ้าเป็นสายตรวจรถยนต์ กำลังประกอบด้วยเจ้าหน้าที่สายตรวจ 2 นาย ประชาชนอาสาสมัคร 4 นาย รวม 6 นาย

6. แนวคิดในการปฏิบัติ

6.1 การออกตรวจให้ออกตรวจในแหล่งชุมชน หมู่บ้านจัดสรร แหล่งอบายมุข หรือพื้นที่ที่มีอัตราการเกิดอาชญากรรมเกิดขึ้นสูง

6.2 อาสาสมัครที่ตรวจร่วมกับตำรวจให้จัดกำลังจากประชาชนในพื้นที่ที่สมัครใจ และเต็มใจที่จะออกตรวจเพื่อป้องกันทรัพย์สินให้กับเพื่อนบ้าน และกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ใช้กำลังจากเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำผู้ยาม

6.3 นายตำรวจผู้ควบคุมการปฏิบัติ ให้ร้อยเวรป้องกันปราบปราม สารวัตรป้องกันปราบปราม รองผู้กำกับการฝ่ายป้องกันปราบปราม เป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติและออกตรวจร่วมเป็นครั้งคราว

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ทำให้ลดช่องว่างระหว่างประชาชนกับตำรวจ

7.2 สร้างเสริมความสัมพันธอันดีระหว่างประชาชนกับตำรวจ ทำให้การปฏิบัติงานและภาพพจน์ของตำรวจดีขึ้น

7.3 ทำให้ได้รับความร่วมมือจากประชาชน ในการป้องกันและปราบปราม
อาชญากรรม และทำให้ทราบเบาะแสคนร้ายและบุคคลพันโท

7.4 จะทำให้ลดอัตราการเกิดอาชญากรรมได้ทุกประเภท

7.5 ทำให้เพิ่มประสิทธิภาพในการจับกุม เนื่องจากมีประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม
ในการแจ้งเบาะแสต่าง ๆ

8. การติดตามประเมินผล

เปรียบเทียบคดีอาญา 5 กลุ่ม ที่เกิดขึ้นภายในหมู่บ้านหรือชุมชนว่ามีอัตราการเกิดลดลง
หรือไม่ เมื่อเปรียบเทียบกับก่อนดำเนินการตามโครงการกับหลังการดำเนินการตามโครงการ

สรุปได้ว่า กิจกรรมอาสาสมัครตรวจร่วมกับตำรวจ เป็นการให้ประชาชนเข้ามามีส่วน
ร่วมในการออกตรวจและป้องกันอาชญากรรม ประกอบด้วยกิจกรรมการแต่งกายของอาสาสมัคร
จำนวนชั่วโมงในการตรวจแต่ละผลัด อำนาจการปฏิบัติเมื่อพบการกระทำความผิดซึ่งหน้า การถือ
การปฏิบัติที่ดีเยี่ยมของแต่ละตำบล

โครงการเพื่อนบ้านเตือนภัย

1. หลักการและเหตุผล

ภารกิจและหน้าที่ความรับผิดชอบของตำรวจในปัจจุบัน จำเป็นต้องนำงานชุมชนและ
มวลชนสัมพันธ์เข้ามาสนับสนุนการปฏิบัติงานให้เป็นประโยชน์ โดยเฉพาะการแสวงหาความ
ร่วมมือจากประชาชนในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและการรักษาความสงบเรียบร้อย ของ
สังคม ทั้งนี้ เพราะงานชุมชนสัมพันธ์เป็นฐานสำคัญในการสร้างในการสร้างความสัมพันธ์และ
สร้างความร่วมมืออันดีระหว่างตำรวจกับประชาชน โดยเน้นให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน
เดียวกันรวมตัวกันเป็นสมาชิกของชุมชน เพื่อร่วมมือกันในการสอดส่องพฤติกรรมที่น่าสงสัย
ต่าง ๆ แล้วแจ้งให้สมาชิกในชุมชนและตำรวจทราบ เพื่อเป็นการป้องกันตนเองของประชาชน
ในชุมชนหรือหมู่บ้าน นั้น

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนในการป้องกันและปราบปราม
อาชญากรรม

2.2 เพื่อให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้ในระดับหนึ่ง

2.3 เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีระหว่างประชาชนภายในชุมชนกับตำรวจ และ
ระหว่างประชาชนกับประชาชนภายในชุมชน

3. เป้าหมาย

ชุมชนและหมู่บ้าน ที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของ สถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข
อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

4. การดำเนินการ

4.1 ภายในหมู่บ้านและชุมชนจะมีคณะกรรมการของชุมชนทำหน้าที่เป็น
ผู้บริหารงานภายในหมู่บ้าน เช่น ดูแลเรื่องสาธารณูปโภค น้ำ ไฟฟ้า ความสะอาด การจัดการ
บริการรับ-ส่ง ประชาชนในการเข้าออกหมู่บ้านตลอดจนรวมตัวกันจัดงานเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ
เป็นต้น การส่งข่าวสารจากคณะกรรมการหมู่บ้านถึงสมาชิกก็อาศัยแผ่นพับใบปลิว หรือการบอก
ต่อ ๆ กันหรือการนัดหมายประชุมเพื่อปรึกษาหารือกัน ซึ่งทีมงานตำรวจจะต้องอาศัยโอกาสนี้
เพื่อสอดแทรกการปฏิบัติตามยุทธวิธีเพื่อนบ้านเตือนภัยให้กับสมาชิกในชุมชนทุกคนทราบและ
กระทำโดยสม่ำเสมอ

4.2 จัดทีมงานชุมชนสัมพันธ์เข้าพบปะหารือกับคณะกรรมการหมู่บ้านหรือชุมชน
เพื่อแจ้งความประสงค์ เสนอหลักการและวัตถุประสงค์ ตลอดจนประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ
ตามโครงการให้คณะกรรมการทราบ เพื่อขอความร่วมมือจากคณะกรรมการเผยแพร่ข่าวสารตาม
แนวคิดให้สมาชิกทราบเพื่อเข้าร่วมโครงการ

4.3 ชุดตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ต้องประสานงานกับคณะกรรมการหมู่บ้านหรือชุมชน
เพื่อนัดสมาชิกประชุม เพื่อแนะนำรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติของสมาชิก เช่น
วิธีการให้ข้อมูลอาชญากรรมและทำความรู้จักคุ้นเคยกับสมาชิก ถ้าไม่สามารถจัดประชุม
ได้ชุดตำรวจชุมชนสัมพันธ์จะต้องใช้โอกาสที่สมาชิกชุมชนจัดงานในโอกาสต่าง ๆ
เข้าประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเกิดความรู้สึกรับผิดชอบในการป้องกันอาชญากรรม

4.4 ชุดเจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนสัมพันธ์จะต้องแนะนำให้เจ้าของบ้านแต่ละหลังใน
ชุมชนหรือหมู่บ้านคิดสัญญาณแจ้งภัย เช่น กริ่งสัญญาณไฟไปยังบ้านที่อยู่ติดกัน เมื่อเวลาเกิดเหตุ
เจ้าของบ้านจะได้กดสัญญาณแจ้งภัยไปยังเพื่อนบ้านให้ทราบจะได้ช่วยเหลือได้ทันท่วงทีเป็น
การสร้างเชื่อมั่นในความปลอดภัยและก่อให้เกิดความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
ในการป้องกันอาชญากรรม

4.5 มอบหมายให้ รองผู้กำกับการฝ่ายป้องกันปราบปราม สารวัตรป้องกันปราบปราม
และรองสารวัตรป้องกันปราบปราม อบรมสายตรวจที่ตรวจตราผ่านชุมชนหรือหมู่บ้านให้
ประชาสัมพันธ์เน้นย้ำให้ประชาชนร่วมมือปฏิบัติตามหลักการที่เจ้าหน้าที่ตำรวจแนะนำ ทั้งนี้ เพื่อ
มิให้การประชาสัมพันธ์ถึงยุทธวิธีขาดช่วง อันเป็นผลให้สมาชิกในชุมชนละเลยไม่เอาใจใส่ปฏิบัติ
ตาม

4.6 ดำรวจชุมชนสัมพันธ์จะต้องประสานชุมชนหรือหมู่บ้านให้ติดตั้งเครื่องโทรศัพท์สาธารณะไว้บริการประชาชนให้เพียงพอ หากมีเหตุเกิดขึ้นประชาชนจะได้โทรศัพท์แจ้งเหตุให้ตำรวจทราบ เพื่อให้การช่วยเหลือได้ทันทั่วถึง

4.7 การดำเนินการดังกล่าวข้างต้นทีมงานตำรวจจะต้องติดตามประเมินผล การดำเนินงานโครงการตรวจเยี่ยม พบปะประชาชนเป็นครั้งคราวและมอบหมายให้คณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเป็นผู้ประสานงานระหว่างสมาชิกในชุมชน และกับฝ่ายตำรวจ ทั้งมีการกระตุ้นเตือนสมาชิกชุมชนปฏิบัติตามหลักการที่ได้ตกลงไว้

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ทำให้ประชาชนทราบบทบาทของตนว่ามีส่วนสำคัญในการช่วยป้องกันอาชญากรรม เพราะอาชญากรรมที่เกิดขึ้นกับประชาชนในชุมชนทั่วไปนั้น คนร้ายอาศัยช่วงโอกาสที่เจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจตราไม่ทั่วถึงและจากการที่ประชาชนขาดความระมัดระวังในการป้องกันทรัพย์สินของตนเอง

5.2 ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม ขจัดทัศนคติที่ว่า การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมเป็นเรื่องของตำรวจประชาชนไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้องให้หมดสิ้นไป เนื่องจากประชาชนคิดว่ารัฐได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการแล้วจึงไม่ใชหน้าที่ของประชาชน

5.3 ช่วยให้เกิดสัมพันธภาพอันดีงามระหว่างสมาชิกในชุมชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นผลดีแก่ตำรวจที่ขยายหูตาออกไปได้กว้างไกลขึ้น สามารถที่จะรู้ข่าวสารเกี่ยวกับอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนได้อย่างรวดเร็วและดำเนินการได้ทันทั่วถึง เป็นการช่วยแบ่งเบาภารกิจของตำรวจให้ผ่อนคลายไปได้อย่างมากเพราะประชาชนที่ให้ความร่วมมือกับตำรวจนั้น เท่ากับเป็นการเพิ่มจำนวนตำรวจในพื้นที่ไปในตัว

6. การจัดอบรมให้ความรู้

6.1 จัดการอบรมให้ความรู้กับคณะกรรมการชุมชน หมู่บ้าน และผู้นำท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 200 คน โดยรับสมัครและคัดเลือกจากผู้เข้ารับการอบรม ดังนี้

6.1.1 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข จำนวน 51 คน

6.1.2 ประธานชุมชนและคณะกรรมการชุมชนของเทศบาลเมืองแสนสุข จำนวน 10 ชุมชน รวม 149 คน

6.2 ระยะเวลาในการอบรม จำนวน 1 วัน

6.3 เนื้อหาที่อบรมให้ความรู้

- 6.3.1 ความรู้เรื่องเพื่อนบ้านเตือนภัยและการเฝ้าระวังอาชญากรรมภายในชุมชน
- 6.3.2 ความรู้เรื่องการแจ้งข่าวและการจดจำคำหับรูปพรรณคนร้าย
- 6.3.3 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายที่ประชาชนควรทราบ
- 6.3.4 ความรู้เรื่องการป้องกันอาชญากรรม

7. การติดตามประเมินผล

7.1 การดำเนินการประเมินผล ทีมสำรวจต้องติดตามประเมินผลการดำเนินการ มีการเปรียบเทียบอาชญากรรมที่เกิดขึ้นภายในแต่ละชุมชนและหมู่บ้านระหว่างที่ยังไม่ได้จัดทำโครงการกับระยะเวลาที่ดำเนินการตามโครงการไปแล้ว และหาสาเหตุที่เกิดอาชญากรรมเพื่อร่วมประชุมกรรมการชุมชนหรือหมู่บ้านเพื่อหาแนวทางการแก้ไข และประเมินจากความร่วมมือระหว่างประชาชนกับประชาชนในชุมชนว่าในการเกิดเหตุแต่ละครั้งนั้น ประชาชนให้ความร่วมมือในการช่วยกันสอดส่องดูแลกันเองภายในชุมชนเพื่อเตือนภัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นหรือไม่เพียงใด

7.2 การประเมินตามข้อ 7.1 กระทำทุก 3 เดือน โดยเปรียบเทียบจากคดีอาญา 5 กลุ่ม

7.3 มีการประเมินความพึงพอใจ จากประชาชนภายในชุมชนหรือหมู่บ้าน เพื่อทราบความรู้สึกรู้สึกของประชาชนที่มีต่อการดำเนินการโครงการ

สรุปได้ว่า กิจกรรมเพื่อนบ้านเตือนภัย เป็นกิจกรรมที่ประชาชนสร้างความร่วมมือกันเอง ในการป้องกันอาชญากรรมในด้านความรับผิดชอบในการป้องกันตนเอง การติดตั้งสัญญาณแจ้งภัยระหว่างบ้าน การติดตั้งโทรศัพท์สาธารณะเพื่อแจ้งภัย การประสานงานของคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชน

โครงการสำรวจอาสา

1. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันปัญหาอาชญากรรมในพื้นที่รับผิดชอบของ สถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข มีแนวโน้มทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ทำให้ยากแก่การควบคุมเป็นผลอันเนื่องมาจากการเติบโตและขยายตัวของชุมชนเมือง ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง รวมถึงภาคอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว ตลอดจนเส้นทางคมนาคมที่สะดวก รวดเร็ว ติดต่อเชื่อมโยงกันหลายจังหวัด ส่งผลให้ประชาชนจากถิ่นอื่นหลั่งไหลเข้ามาในพื้นที่จำนวนมาก รวมทั้งกลุ่มผู้ขายแรงงาน แรงงานต่างด้าว เข้ามาอาศัยอยู่เป็นประชากรแฝง ความแตกต่างอันหลากหลายของเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และความต้องการของคนในชุมชนเป็นสัญญาณเตือนล่วงหน้าอาจเกิดปัญหาความขัดแย้ง ความไม่สงบ รวมถึงเหล่านักฉ้อโกงที่แฝงตัวเข้ามาก่ออาชญากรรมทำให้ยากแก่การควบคุม หากแต่ตำรวจต้องปฏิบัติงานโดยลำพังแล้ว ข้อมอบประสบความสำเร็จได้น้อยมาก

โดยเฉพาะ ปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาพื้นฐานที่ทุกคนในชุมชนต้องร่วมกันรับผิดชอบ ร่วมคิด ร่วมแก้ไข โดยร่วมกันกำหนดมาตรการและหาแนวทางการแก้ไขให้อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม เพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง คนในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข มีความปลอดภัย มีคุณภาพชีวิตที่ดีจะต้องมีการจัดการบริหารชุมชนที่ดี โดยมีส่วนร่วมของประชาชน

ดังนั้น เพื่อให้ชุมชนทุกชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม มีบทบาทหน้าที่ในการแก้ไขปัญหา อาชญากรรม การคุ้มครองป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน มหาวิทยาลัยบูรพาจึงร่วมกับ สถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข จึงได้จัดทำโครงการตำรวจอาสา ขึ้นเพื่อดำเนินการตามพื้นที่ เป้าหมายโดยการให้มีการจัดเวร - ยามขึ้นภายในหมู่บ้านของตนเอง เพื่อทำหน้าที่ผลัดเปลี่ยน หมุนเวียนกันมาปฏิบัติหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยภายในชุมชนหรือหมู่บ้านของตนเอง

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปราม อาชญากรรม
- 2.2 เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เพื่อสร้างชุมชน ให้เข้มแข็ง
- 2.3 เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างตำรวจกับประชาชน
- 2.4 เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนกับตำรวจมีกิจกรรมร่วมกันและมีความใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น
- 2.5 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของ ประชาชน

3. เป้าหมาย

จัดให้มีตำรวจอาสาประจำชุมชนทุกชุมชนและทุกหมู่บ้าน ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ของสถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข รวมทั้งหมดจำนวน 100 คน

4. ขั้นตอนและวิธีดำเนินการ

- 4.1 แต่งตั้งคณะกรรมการและวิทยากร ผู้ดำเนินการอบรม
- 4.2 ประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการและประธานชุมชน ให้ทราบถึง หลักการ เหตุผล และวัตถุประสงค์ของโครงการ
- 4.3 ร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการและประธานชุมชน คัดเลือกบุคคลที่ สัมผัสใจเข้ารับการฝึกอบรม
- 4.4 จัดหน้าที่เวร-ยาม หรือจัดทำแผนการปฏิบัติหน้าที่ประจำเดือน และประจำวัน เพื่อแจ้งให้ผู้ที่จะต้องมาปฏิบัติหน้าที่เข้าเวร-ยามประจำหมู่บ้านหรือชุมชนรับทราบ

5. ดำเนินการฝึกอบรม

5.1 กำหนดวัน เวลา สถานที่อบรม

5.2 กำหนดหลักสูตรการอบรมให้ความรู้ในหัวข้อ ดังนี้

- ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป
- การแจ้งเหตุ การจดจำตำหนิรูปพรรณคนร้าย และการรักษาสถานที่เกิดเหตุ
- ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายจราจร
- การฝึกด้านยุทธวิธีการป้องกันตัว

5.3 มอบวุฒิบัตรแก่ผู้เข้ารับการอบรมและพร้อมมอบบัตรประจำตัวตำรวจอาสา

6. การบริหารโครงการ

การติดตามประเมินผล การกำกับดูแลการปฏิบัติของตำรวจอาสาโดยดำเนินการ ดังนี้

6.1 แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ 1 นาย ให้ประจำชุมชน/ หมู่บ้าน เพื่อกำกับดูแลให้คำปรึกษาและเป็นพี่เลี้ยงในการปฏิบัติหน้าที่

6.2 มอบหมายให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานและคณะกรรมการชุมชน เป็นที่ปรึกษาประสานงานและให้คำแนะนำในการปฏิบัติ

6.3 แต่งตั้งนายตำรวจระดับรองสารวัตร หรือสารวัตร ควบคุมกำกับดูแลอีกชั้นหนึ่ง

6.4 จัดสรรอุปกรณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ ยานพาหนะและเครื่องแบบ

6.5 จัดทำบัญชีประวัติของตำรวจอาสาไว้ที่สถานีตำรวจ

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ทำให้ประชาชนมีความเข้าใจในบทบาทของตนเองต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม

7.2 ทำให้การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเกิดประสิทธิภาพ

7.3 อัตราการเกิดอาชญากรรมลดลง

7.4 ประชาชนรู้สึกอบอุ่นใจและมีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากขึ้น

7.5 ตำรวจมีแนวร่วมและเครือข่ายมวลชนอยู่ทุกชุมชน

สรุปได้ว่า กิจกรรมตำรวจอาสา เป็นกิจกรรมที่ให้ชุมชนกับมีกิจกรรมร่วมกันในด้านตำรวจอาสาเข้าเวร-ยามประจำหมู่บ้าน ประจำชุมชน การตรวจเวร-ยาม การรายงานให้ผู้นำหมู่บ้าน หรือชุมชนทราบแต่ละเวร-ยาม

โครงการอาสาสมัครจราจร

1. หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันพื้นที่รับผิดชอบของ สถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข มีการจราจรที่คับคั่ง โดยเฉพาะเขตเทศบาลเมืองแสนสุข เนื่องจากเป็นศูนย์กลางทางด้านเศรษฐกิจ ด้านการศึกษา มีสถานที่ราชการ และแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังเป็นเส้นทางผ่านเข้า-ออก ไปยังจังหวัดใกล้เคียง ในภาคตะวันออก สภาพปัญหาด้านการจราจรของผู้ใช้รถใช้ถนนโดยทั่วไปโดยเฉพาะวันหยุดราชการ วันหยุดนักขัตฤกษ์ หรือเป็นสำคัญตามประเพณี จะมีประชาชนนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบเป็นจำนวนมาก เฉพาะกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรเพียงงานหน่วยเดียวไม่เพียงพอที่จะบริการอำนวยความสะดวกด้านการจราจรต่อประชาชนที่เข้ามาในพื้นที่ดังกล่าว การดำเนินการแก้ไขกระทำได้เพียงระดับหนึ่งเท่านั้น

ดังนั้น จึงต้องแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน กลุ่มพลังมวลชนต่าง ๆ เข้าร่วมแก้ไขปัญหาการจราจรโดยการฝึกอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ ปลุกฝังวินัยการจราจรและมอบหมายภารกิจให้ปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรเป็นครั้งคราวหากมีสภาพการจราจรติดขัด

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อเป็นการแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแก้ไขปัญหาการจราจร

2.2 เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมด้านการบริการ อำนวยความสะดวกและแก้ไขปัญหาระบบจราจรในเวลาที่มีการจราจรติดขัด

2.3 ประชาชนมีความเสียสละและมีจิตใจของงานด้านการบริการประชาชนในด้านการจราจร ตลอดจนเป็นการแก้ไขปัญหาด้านอัตรากำลังพลของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรที่ไม่เพียงพอต่อการอำนวยความสะดวกด้านการจราจร

2.4 เพื่อให้ประชาชนผู้ที่เข้ารับการอบรมเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงานตำรวจตามกฎหมายในด้านการบริการจราจรกรณีที่มีการจราจรติดขัด หรือพบเห็นอุบัติเหตุเกิดขึ้นหรือผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมเห็นเหตุการณ์และยังไม่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจมาถึงยังที่เกิดเหตุ จะได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาระบบจราจรในเบื้องต้นได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งรักษาสถานที่เกิดเหตุไว้ไม่ให้พยานหลักฐานเสียหายสูญหาย

3. วิธีดำเนินการ

3.1 ประกาศรับสมัครผู้ที่มีความสนใจเข้ารับการอบรมจำนวน 100 คน โดยรับสมัครบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานตำรวจภูธรตำบลแสนสุข (4 ตำบล ๆ ละ 25 คน หากไม่พอให้เพิ่มในเขตตำบลแสนสุข) และกำหนดวัน เวลาและสถานที่อบรม

3.2 มอบหมายหน้าที่ ออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจในสายงานจราจรและตำรวจชุดมวลชนสัมพันธ์ ร่วมจัดสถานที่อบรมและจัดเตรียมอุปกรณ์ในการฝึกอบรม

3.3 จัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับวิชาการและภาคปฏิบัติ ดังนี้

- ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป
- ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติจราจรทางบก
- การจัดการจราจร
- การจดจำคำหารูปพรรณคนร้าย
- ฝึกภาคปฏิบัติการใช้สัญญาณมือ สัญญาณนกหวีด
- ฝึกการปฏิบัติในพื้นที่จริง

3.4 จัดเตรียมวิทยากรให้ความรู้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม

3.5 จัดทำรวบรวมประวัติผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมตลอดจนที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ เพื่อให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมมาช่วยเหลืองานด้านการจราจร

3.6 ออกวุฒิบัตรมอบแก่ผู้ผ่านการฝึกอบรม และออกบัตรประจำตัวอาสาสมัครจราจรแก่ผู้ผ่านการฝึกอบรม

4. ระยะเวลาดำเนินการฝึกอบรม

ระยะเวลาในการฝึกอบรมจำนวน 2 วัน ณ ห้องประชุม สถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดการจราจรและสามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นอาสาสมัครจราจร เพื่อให้บริการประชาชนในด้านการจราจรได้อย่างถูกต้อง

5.2 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถปฏิบัติงานในการอำนวยความสะดวกด้านการจราจรและจัดการจราจรร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรได้

5.3 ผู้เข้ารับการอบรมมีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและต่อสังคมได้

5.4 ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการจราจรและแก้ไขปัญหาการจราจร

5.5 เพื่อให้มีผู้ช่วยเหลือตำรวจจราจรในการอำนวยความสะดวกด้านการจราจร ลดปัญหาการติดขัดของกระแสจราจร เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในการเดินทาง

6. การประเมินผล

6.1 ประเมินจากตัวผู้ผ่านการฝึกอบรม ว่ามีความรู้ความเข้าใจตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่

6.2 หลังจากการฝึกอบรมแล้วสำรวจว่ามีผู้ผ่านการฝึกอบรมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการจราจร แก้ไขปัญหาการจราจรร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจจำนวนตามที่ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่

6.3 สำรวจผู้ผ่านการฝึกอบรมกระทำความผิดเกี่ยวกับกฎหมายจราจรหรือไม่

6.4 สำรวจความพึงพอใจ ความคิดเห็นของประชาชนที่เข้ามาท่องเที่ยว พักผ่อนหรือเดินทางผ่านพื้นที่ ว่ามีความพึงพอใจต่อการให้บริการต่อระบบการจราจรหรือไม่เพียงใด ความล้มเหลวของโครงการคือ สภาพการจราจรคล่องตัว ไม่ติดขัด ประชาชนได้รับความสะดวกปลอดภัยในการเดินทาง อุบัติเหตุการจราจรลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนที่จะดำเนินการตามโครงการ

สรุปได้ว่า กิจกรรมอาสาสมัครจราจร ประกอบด้วยกิจกรรมการช่วยเหลือตำรวจด้านการบริการจราจร อาทิเช่น การเดินข้ามถนน การกั้นรถในบางกรณี การอำนวยความสะดวก อาทิการให้สัญญาณจราจรตามสี่แยก การแก้ไขปัญหาการจราจร การแจ้งข่าวอุบัติเหตุการจราจร การเนรเทศก่อนเจ้าหน้าที่ตำรวจมาถึงที่เกิดเหตุเมื่อมีอุบัติเหตุการจราจร และการบริการอำนวยความสะดวกด้านการจราจรในงานพิธีต่าง ๆ ของประชาชน

โครงการที่ดังกล่าวมา สถานีตำรวจภูธรตำบลแสนสุข ได้นำมาใช้ นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ และบริการด้านการจราจรในพื้นที่หมู่บ้านหรือชุมชนของตนเอง โดยทำการอบรมให้ความรู้แก่ประชาชนในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ความเข้าใจแนวทางในการปฏิบัติเกี่ยวกับกิจกรรม การดำเนินงานด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน แนวทางการปฏิบัติในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม เพื่อให้ผู้ที่เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติใช้ในหมู่บ้านหรือชุมชนของตนเอง ตลอดจนทำให้ประชาชนทราบถึงปัญหา อุปสรรค วิธีการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า ในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมนั้น หากมีการดำเนินการเฉพาะหน่วยงานของรัฐบาลเพียงฝ่ายเดียว ก็อาจจะได้ผลเพียงระดับหนึ่งเท่านั้น การที่จะสร้างความสงบสุขแก่ชุมชนอย่างมั่นคงได้ จำเป็นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหมู่บ้านหรือชุมชน เพราะรากเหง้าของปัญหาเกิดขึ้น การแก้ไขปัญหาก็ต้องเริ่มต้นที่หมู่บ้านหรือชุมชน โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งตำรวจจะต้องปรับบทบาทของตนเองในการสร้างความเข้าใจ สร้างทัศนคติ สร้างความศรัทธา ความเชื่อมั่น และความสัมพันธ์อันดีระหว่างตำรวจกับประชาชน เพื่อให้ประชาชนสนับสนุนหรือมีส่วนร่วมในภารกิจของตำรวจ ทั้งในด้านการป้องกันและ

ปราบปราม อาชญากรรม ตลอดจนการรักษาความมั่นคงของชาติ อันจะทำให้ประชาชนในชุมชน มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และเกิดความสุขอย่างแท้จริง

การป้องกันอาชญากรรมโดยชุมชน

เมื่อความรับผิดชอบและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่กระบวนการยุติธรรมของรัฐ ยังไม่สามารถที่จะป้องกันอาชญากรรมได้เพียงพอ ผู้วิจัยเห็นว่าชุมชนมีความสำคัญบทบาทมากที่จะสามารถทำให้การป้องกันอาชญากรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้ผลเร็วขึ้นซึ่งวิธีการปฏิบัติในการป้องกันอาชญากรรมโดยชุมชนนั้น ผู้วิจัยขอนำเสนอได้ 2 วิธี ดังต่อไปนี้ (ภาณุพันธ์ ภาณุมาส, 2548, หน้า 32-33)

1. การใช้มาตรการคุมประพฤติเป็นการให้โอกาสในการทดลองพิสูจน์ว่า ตัวผู้กระทำความผิดสามารถแก้ไขกลับตัวได้ในระยะเวลาที่ศาลกำหนด อีกความหมายหนึ่งที่เน้นว่า การคุมประพฤติเกี่ยวข้องกับชุมชน โดยมีความหมายว่า การคุมประพฤตินี้ใช้แบบของการเมตตา ปราณี แต่มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้กระทำความผิดได้แก้ไขตนเองด้วยอิทธิพลของชุมชนมากกว่าการจำคุก พนักงานคุมประพฤติเป็นเจ้าหน้าที่ของศาลมีหน้าที่ในการดูแล สอดส่อง ช่วยเหลือ และแนะนำให้จำเลยประพฤติตัวเป็นคนดี ตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการคุมความประพฤติ ผู้ใหญ่แห่งประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2522 ในขณะที่อยู่กับเพื่อนบ้าน เพื่อนที่ทำงาน หรือ โรงเรียน รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องจะช่วยสืบเสาะพฤติกรรมของจำเลยด้วย ถ้าเห็นว่าประพฤติไม่ดี ทำผิดเงื่อนไขก็จะรายงานให้ศาลทราบทันที จึงนับว่าชุมชนได้ช่วยเข้ามามีส่วนในการแก้ไข ป้องกันการก่ออาชญากรรมและแก้ไขพฤติกรรมของผู้กระทำความผิดได้

2. อาสาสมัคร เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรชุมชน และสถาบันทางสังคมต่าง ๆ เนื่องจากอาสาสมัคร เป็นผู้ใช้ชีวิตในชุมชนเดียวกับผู้กระทำความผิด ซึ่งอาจจะเป็นผู้ถูกคุมประพฤติและผู้ต้องขังที่ได้รับการพักการลงโทษ รวมทั้งเด็กและเยาวชนที่ได้รับการปล่อยตัว ภายหลังจากการที่ได้รับการฝึกอบรมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนของกระทรวงยุติธรรมมาแล้ว อาสาสมัคร เป็นเสมือนแกนนำของชุมชน ในการแสดงบทบาทเกี่ยวกับกิจกรรมที่นำไปสู่การป้องกันอาชญากรรม และกิจกรรมในการให้ความรู้แก่ชุมชนในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดในชุมชนซึ่งเป็นบทบาทที่สำคัญยิ่ง เมื่อมีการรวมตัวกันเป็นแกนนำของภาคเอกชน สมทบกับรัฐบาลในการปฏิบัติการกิจ ซึ่งองค์กรภาคเอกชนในรูปของสมาคม อาสาสมัคร ถูกกำหนดเป็นมาตรฐานขั้นต่ำ ของสหประชาชาติว่าทุกประเทศควรมีและจะต้องมี เพื่อเชิดชูการทำงานอาสาสมัคร อันเป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อไป

สรุปได้ว่า การป้องกันอาชญากรรมโดยชุมชน เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนมีหน้าที่รับผิดชอบในชีวิตและทรัพย์สินตนเอง และเป็นการปิดโอกาสให้อาชญากรรมหรือ

กลุ่มผู้ก่อการร้ายร่วมกันคิดวางแผนก่ออาชญากรรม เนื่องจากหากชุมชนกลายมาเป็นผู้ระวังภัย และคอยรักษาความปลอดภัยให้กับชุมชน ผู้ที่คิดจะก่อการร้ายหรืออาชญากรรมก็ไม่สามารถดำเนินการได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ประหยัด นาลา (2536, หน้า 74) ได้ศึกษาถึงแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจและแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการแก้ไขปัญหาสังคมด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งเพื่อเป็นการติดตามผลการประเมินงานของตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ตลอดจนแนวทางการพัฒนางานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ ผลการศึกษาการปฏิบัติงานตำรวจชุมชนสัมพันธ์ของ สถานีตำรวจนครบาลชนะสงคราม โดยศึกษาเปรียบเทียบพื้นที่เป้าหมายที่จัดกิจกรรมตำรวจชุมชนสัมพันธ์กับพื้นที่นอกเป้าหมายที่จัดกิจกรรมตำรวจชุมชนสัมพันธ์ พบว่างานตำรวจชุมชนสัมพันธ์มีส่วนช่วยลดปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาอบายมุข ปัญหาเด็กและเยาวชน ปัญหาจราจร ปัญหาอัคคีภัย นอกจากนี้ยังช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างตำรวจกับประชาชน

ชูเกียรติ ภัยลี (2536) ได้ศึกษาเปรียบเทียบถึงการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ระหว่างเขตพื้นที่ที่การปฏิบัติงานกับเขตพื้นที่ที่ไม่มีการปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ทำให้การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรและไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม แหล่งข่าวสารด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมส่วนใหญ่ได้จากเพื่อนบ้านและเพื่อนร่วมงานมีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายอาญาทั่วไปในระดับปานกลาง ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ที่มีการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ มีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมากกว่าในเขตพื้นที่ที่ไม่มีการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์

ชนะ สันติพนารักษ์ (2540) ได้ศึกษาบทบาทของผู้พักอาศัยในชุมชนแออัดในการป้องกันอาชญากรรม: ศึกษาเฉพาะกรณีของผู้พักอาศัยในเขตชุมชนแออัด ในพื้นที่สถานีตำรวจนครบาล เตาปูน เขตบางซื่อ ผลการศึกษาพบว่าปัญหาที่พบในชุมชนส่วนใหญ่เป็นเรื่องยาเสพติด ลักทรัพย์ การพนัน รายได้ไม่พอเพียงและเรื่องยุงและแมลงรบกวน การมีส่วนร่วมในการควบคุมอาชญากรรมของชุมชน ในระดับครัวเรือนส่วนใหญ่ใช้วิธีล็อกบ้านด้วยกุญแจ ประชาชนในชุมชน

ส่วนใหญ่รู้จักเพื่อนบ้านและพบประพุดคุย ระหว่าง 20-30 ครั้งเรือน สมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่ ตกเป็นผู้เสียหายเกี่ยวกับคดีและทรัพย์สิน

อนิรุท ขันดี (2541) ได้ศึกษาหาแนวทางการส่งเสริมให้ประชาชน หรือชุมชนเข้ามีส่วนร่วมกับการเจ้าหน้าที่ตำรวจในการป้องกันอาชญากรรม ตลอดจนให้ชุมชนมีขีดความสามารถ ในการป้องกันอาชญากรรม การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากยิ่งขึ้น ผลการศึกษา พบว่า การฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันอาชญากรรม การจัดตั้งสมาชิก แจ้งข่าวอาชญากรรม การออกพบปะเยี่ยมเยียน ประชาชนในชุมชนเป้าหมาย การนำวงศ์ตระกูล ชุมชน สัมพันธ์ออกแสดงให้คามบันเทิงแก่ประชาชน การเข้าร่วมกิจกรรมงานบุญประเพณี แก่ชุมชน การจัดกิจกรรมเพื่อนบ้านเตือนภัย กิจกรรมเพื่อนบ้านตำรวจ การจัดทำเอกสารเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์สามารถใช้เป็นแนวทาง ในการส่งเสริมบทบาทของชุมชน ในการป้องกัน อาชญากรรมได้เป็นอย่างดี

ปนัดดา เผือกพันธ์ และรัตนภรณ์ อัครธรรมรัตน์ (2543) ได้ศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับ สวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตร่างกายและทรัพย์สินของประชากรที่พักอาศัยในเขตมหาวิทยาลัย ขอนแก่น และมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว กลุ่มตัวอย่าง 300 คน พบว่า ปัญหา ที่ประสบมากที่สุดคือ ปัญหาสวัสดิภาพความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รองลงมาตามลำดับ คือ ปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิภาพความปลอดภัยเกี่ยวกับอุบัติเหตุ ปัญหาความเดือดร้อนต่อสุขภาพ อนามัย หรือสาธารณะภัยทั่วไปและปัญหาความปลอดภัยในชีวิต ร่างกายของบุคคล มาตรการ สำคัญที่กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าควรจัดให้มีเพื่อป้องกันหรือแก้ไขปัญหาดังกล่าว คือ การติดตั้งสัญญาณจราจรในจุดที่มักเกิดอุบัติเหตุบ่อย ๆ การจัดระบบเวร-ยามประจำที่พักอาศัยแต่ละแห่งเข้มงวดขึ้น การจัดทำรั้วแนวเขตมหาวิทยาลัยให้ชัดเจน เพื่อสามารถจัดระบบการผ่านเข้าออกมหาวิทยาลัย ที่รัดกุมยิ่งขึ้น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สถานภาพสมรส รายได้ของครอบครัว จำนวน สมาชิกในครอบครัว ระยะเวลาที่อยู่อาศัยและ การเคยตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมของผู้พักอาศัยและ ของคนในครอบครัว ที่แตกต่างกันให้เกิดความพร้อมในการป้องกันอาชญากรรมต่างกัน

ประสิทธิ์ ปล้องทอง (2542) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัด สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน: ศึกษากรณีการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งตำรวจ ชุมชนประจำตำบลบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การรับรู้เกี่ยวกับตำรวจชุมชน และทัศนคติของประชาชนประจำตำบลระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัด สมุทรปราการ ที่มีต่อการจัดตั้งตำรวจชุมชนบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ และ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดตั้งตำรวจชุมชนประจำตำบล บ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 21-30 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สมรสแล้วและประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้ระหว่าง 2000-5,000 บาทต่อเดือน อาศัยอยู่ในชุมชน 1-5 ปี การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่ช่วยเหลือบ้านให้เพื่อนบ้านใกล้เคียง การเข้าร่วมป้องกันอาชญากรรม พบว่า ส่วนใหญ่มีการเตือนและเล่ารายละเอียดกลอุบายให้สมาชิกในบ้าน ระวังคนแปลกหน้า หรือกลอุบายของคนร้าย ทักษะคิดของตำรวจพบว่า ส่วนใหญ่รู้สึกว่าการมีส่วนร่วมช่วยเหลือปัญหาจราจร การรับรู้เกี่ยวกับตำรวจชุมชนพบว่า ส่วนใหญ่รับรู้ว่าการดำเนินงานของตำรวจชุมชน ต้องมีประชาชนเป็นอาสาสมัครให้ความร่วมมือและมีบทบาทเพื่อเสริมสร้างความสงบสุขให้แก่ชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดตั้งตำรวจชุมชนประจำตำบลบ้านระกาศ พบว่าส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วม ส่วนการวัดความต้องการมีส่วนร่วมของตำรวจชุมชนประจำตำบลบ้านระกาศ ในกิจกรรมด้านต่าง ๆ พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมในการแจ้งเหตุด่วนเหตุร้าย ที่ประสบให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ และไม่ต้องการมีส่วนร่วมในเรื่องร่วมกับสายตรวจในการออกตรวจตราพื้นที่ร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานตำรวจชุมชนพบว่า กิจกรรมที่ต้องการมีส่วนร่วมในงานของตำรวจชุมชน เป็นตัวแปรแรกที่เข้าสู่สมการถดถอยพหุคูณ รองลงมาคือทัศนคติที่ดีต่อตำรวจ สถานภาพสมรส และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ยาวนาน เป็นตัวแปรสำคัญลำดับสุดท้าย

ธีระชัย เค็ดขาด (2544) ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมด้านความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของชุมชน: ศึกษาเฉพาะประชาชนในพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลหลักสอง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับและปัจจัยที่มีความ สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในกิจกรรมด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของชุมชน ตลอดจนแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเกี่ยวกับ การดำเนินการในกิจกรรมด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของชุมชน โดยรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 394 คน และข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง 13 คน ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปร การมีส่วนร่วมได้ร้อยละ 26.8 และการมีส่วนร่วมสมาชิก ในชุมชนระดับปานกลาง ซึ่งสามารถ อธิบายความแปรปรวนของตัวของตัวแปรการมีส่วนร่วมได้ร้อยละ 22.5 สำหรับปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมด้านความมั่นคง ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของชุมชนมีมากที่สุดในด้านของเจ้าหน้าที่ตำรวจ รองลงมาคือ ด้านสมาชิกของชุมชน และผู้นำชุมชน ตามลำดับ

จากผลการศึกษาผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า การทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น จะต้องมีการให้การศึกษาอบรมประชาชน และประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินการด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินให้มากขึ้น ส่งเสริมให้ผู้หญิงให้เข้ามามีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ในส่วนการทำให้สมาชิกในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับสมาชิกในชุมชนนั้น จะต้องทำให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อชุมชน มีการให้การศึกษาอบรมประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินการด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินให้มากขึ้น ส่งเสริมให้ผู้หญิงเข้ามามีส่วนร่วมกับสมาชิกในชุมชนให้มากขึ้น

ชวลิต อนันตรังสี (2546) ทำการศึกษาเรื่อง ทัศนคติของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจสถานีตำรวจภูธรนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจ และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอ นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้คือ หัวหน้าครัวเรือนที่อยู่ในเขตรับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรอำเภอ นครชัยศรี รวมทั้งสิ้น 379 คน โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือในการวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าทีแบบอิสระ (Independent t-Test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-Test) และการวิเคราะห์รายคู่ โดยใช้ Scheffe' Method

ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติของประชาชนต่อการปฏิบัติหน้าที่ ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของตำรวจสถานีตำรวจภูธร อำเภอ นครชัย อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีทัศนคติต่อการปฏิบัติหน้าที่ ด้านความยุติธรรม ด้านความสนใจกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ ด้านการปฏิบัติตามระเบียบวินัยของตำรวจในระดับมาก ส่วนด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์เข้ากับประชาชนได้ดี ด้านความรู้ความสามารถหน้าที่ และด้านความซื่อสัตย์ ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การมีประสบการณ์ทางตรงและทางอ้อมกับตำรวจ แตกต่างก็มีผลต่อทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนเพศที่แตกต่างกันมีผลต่อทัศนคติของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ภานุพันธ์ ภานุมาศ (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน กรณีศึกษาผู้นำชุมชนในพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลธรรมศาลา ข้อมูลได้มาจากการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจแนวดำเนินงานของผู้นำชุมชน และศึกษาปัญหาอุปสรรคและปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของผู้นำชุมชนในกิจกรรมด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ในพื้นที่สถานีตำรวจนครบาลธรรมศาลา ได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง 37 คน ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นอย่างดี ส่วนแนวดำเนินการมีส่วนร่วมกับสมาชิกในชุมชนและการมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ อยู่ในระดับปานกลาง และแนวทางการแก้ไขปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการดำเนินการของผู้นำชุมชนในกิจกรรมด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน พบว่าสมาชิกภายในชุมชนขาดความสัมพันธ์ระหว่างกัน ไม่ให้ความร่วมมือกับตำรวจในการแก้ไขปัญหาเนื่องจากผู้นำชุมชนไม่มีเวลา ไม่เอาใจใส่และไม่มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่

ผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ควรทำการวิจัยในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ในรูปแบบของเชิงปริมาณและวิจัยเชิงคุณภาพให้มากขึ้น เพื่อจะได้ทราบข้อเท็จจริงและนำผลที่ได้มาปรับปรุงประยุกต์ใช้ในพื้นที่ต่อไป

พิระ มีผล (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของผู้นำชุมชนในพื้นที่เขตภาษีเจริญ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของผู้นำชุมชน ในพื้นที่เขตภาษีเจริญ ทั้งหมด 7 แขวง มีชุมชนทั้งหมด 43 ชุมชน ผู้นำชุมชนจำนวน 177 คน ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมของผู้นำชุมชนอยู่ในระดับมาก โดยกลุ่มตัวอย่างพร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นอย่างดีและพร้อมที่จะสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม จำแนกตามตำแหน่งในชุมชนของผู้นำชุมชน โดยรวมประธานชุมชนจะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมมากกว่า ผู้นำชุมชนคนอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งเป็นประธานชุมชน จะมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

งานวิจัยในต่างประเทศ

โซยอมโบ (Soyombo, 1994) ได้ศึกษา เรื่องเหยื่ออาชญากรรมในประเทศไนจีเรีย การศึกษา ขอบข่ายของอาชญากรรม และการศึกษาเรื่องการเป็นเหยื่ออาชญากรรม วิจัยเพื่อตรวจสอบ คุณลักษณะของประชากรที่เป็นเหยื่ออาชญากรรม ผลของอาชญากรรมและการติดต่อระหว่างเหยื่อ กับตำรวจในประเทศไนจีเรีย ด้วยความตระหนักที่ว่า อาชญากรรมเป็นปัญหาหนักในสังคมประเภทนี้ การวิจัยเริ่มขึ้นด้วยการศึกษาวิเคราะห์ที่ดีที่เกี่ยวกับการตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรม เปรียบเทียบกับการเกิดขึ้นในประเทศตะวันตก และประเทศที่กำลังพัฒนา การวิจัยโดยการสำรวจ ผู้ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม พบว่า จำนวนของผู้ที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมมีมากกว่าการสำรวจของ สถาบันอาชญากรรมแห่งชาติ และพบว่าการเตือนภัยเรื่องอาชญากรรมไม่ได้เผยแพร่ไปสู่ประชาชน ทั้งประเทศการวิจัยครั้งนี้ยังได้แสดงให้เห็นว่า การสูญเสียทรัพย์สินจะสูงมากกว่าการได้คืน ทรัพย์สินจากการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจและประชาชนมีความพึงพอใจกับงานของเจ้าหน้าที่ ตำรวจน้อยมาก ข้อเสนอแนะจากการวิจัยมีว่าควรมีการทำ นโยบายที่ดี การข่าวสารข้อมูลและ การแนะนำการป้องกันเพิ่มมากขึ้น

เคลลิ่ง (Kelling, 1974) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของยุทธวิธีตรวจท้องที่ ที่มีต่อ การป้องกันอาชญากรรมในเขตเมืองแคสซัสซิตี รัฐมิสซูรี พบว่า ยุทธวิธีตรวจโดยรถวิทยุสายตรวจ ไม่มีคุณค่าในการป้องกันอาชญากรรมและไม่ได้ช่วยให้ประชาชนอบอุ่นขึ้นแต่อย่างใดและ ในขณะเดียวกันได้ศึกษาวิจัยประเมินผลโครงการ Precinct 25 โครงการ Precinct 20 และโครงการ Beat Patrol Experiment พบว่า การเพิ่มกำลังสายตรวจเพิ่มมีแนวโน้มช่วยลดคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินบนถนน และในพื้นที่สาธารณะอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด ในขณะที่สายตรวจวิทยุ และสายตรวจเดินเท้า ไม่สามารถช่วยลดอาชญากรรมประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์สินในเคหะสถานและไม่อาจลด ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมในชุมชนที่อาศัย National Advisory Commission on Criminal Justice Standards and Goals (1973) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรม ในรูปชุมชน สรุปได้ว่า การต่อสู้กับอาชญากรรมไม่ใช่ความรับผิดชอบของหน่วยงานตำรวจ โดยลำพัง แต่ควรเป็นความร่วมมือกันระหว่างชุมชนกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในการลดขอบเขต และความรุนแรงของ ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้น โดยหน่วยงานของตำรวจมีหน้าที่ให้ข้อมูล แก่ประชาชนถึงวิธีการ ป้องกันตนเอง บ้านเรือนและครอบครัว และประชาชนจะต้องมีความรับผิดชอบเบื้องต้นเกี่ยวกับ ปิดล็อกประตูหน้าต่างและรายงานพฤติกรรมอาชญากรรมหรือพฤติกรรม ที่น่าสงสัยในละแวกบ้าน ของตนเอง ดังนั้น ประชาชนจึงจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันอาชญากรรมร่วมกับเจ้าหน้าที่ ตำรวจ ซึ่งเป็นหัวใจของการป้องกันอาชญากรรม

ไวเซนันด์ (Whisenand, 1977) ได้ทำการวิจัยประเมินโครงการเพื่อนบ้านเตือนภัย
ไอ้คนเลว มลรัฐแคลิฟอร์เนีย พบว่าเพียงช่วยระยะเวลาไม่กี่สัปดาห์หลังจากการจัดตั้งกลุ่มเพื่อน
บ้านเตือนภัยกลุ่มแรก จำนวนอาชญากรรมในแถบบริเวณดังกล่าวลดลงอย่างมาก เมื่อเทียบกับ
ส่วนอื่น ๆ ของเมืองไอ้คนเลวที่ยังไม่มีการจัดตั้งกลุ่มเช่นนี้ขึ้น

สรุปได้ว่า ผู้นำชุมชนส่วนมากมีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมด้านความปลอดภัยใน
ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องส่งเสริมให้สมาชิกในชุมชนเข้ามามี
ส่วนร่วมในการรักษาความปลอดภัยและรักษาความสงบภายในชุมชนของตนเองด้วย ต้องทำให้
ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อชุมชน จัดการอบรมประชาชนให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินการด้าน
ความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้มากขึ้น ผู้นำชุมชนต้องเป็นผู้นำประชาชนภายใน
ชุมชนเพื่อสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นภายในชุมชนของตนเอง และสนับสนุนประชาชนมี
ความสามัคคีกัน ตลอดจนร่วมมือกันตรวจ ดูแลความสงบสุขให้เกิดขึ้นในชุมชน

ผู้นำชุมชนในพื้นที่ที่ทำการวิจัยยังมีจำนวนไม่น้อย ที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจใน
กิจกรรมด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน เนื่องจากผู้นำชุมชนที่ได้รับการ
เลือกตั้งหรือแต่งตั้งเข้ามาใหม่ เมื่อมาเป็นผู้นำชุมชน ควรได้รับการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจ
ในแนวทางการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนก่อน

ดังนั้นควรมีการอบรมให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้นำชุมชนได้รับ
ความรู้สามารถนำไปปฏิบัติหน้าที่ ในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินภายในชุมชน
หรือหมู่บ้าน เพื่อความสงบสุขของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ